

DUNĂREA DE JOS

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI ● CENTRUL CULTURAL DUNAREA DE JOS

Nr. 141
noiembrie
2013

Suflet către Suflet!

NYC
www.nyc.gov
Exercise
Your brain.
Take a
brisk walk.

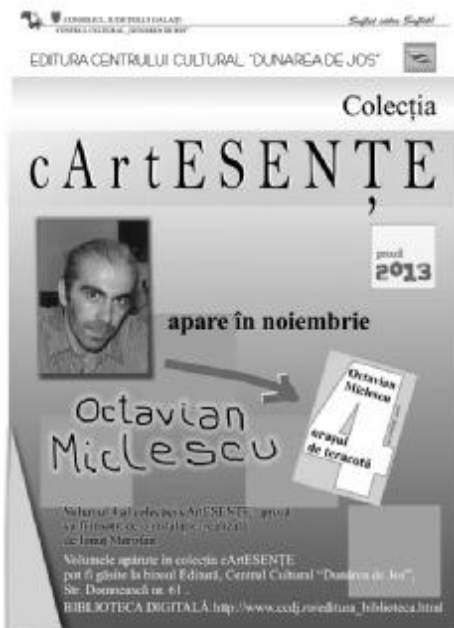
PARK AVENUE

Fenomenul cArtEsente

Qu'est que nous avons prepare pour aujourd'hui?

Gargoyle, de Nicoleta Onofrei, este, după cum se știe, volumul 15 al colecției c' ArtESEŢE-Poezie, pentru că s-a lansat vinerea trecută ca într-o mare sărbătoare în mansarda Centrului Cultural "Dunărea de Jos". Ne-am adunat cu această ocazie, așa cum ne-am adunat și pe 4 octombrie la "Scrisoarea" lui Ion Avram (a treia c'ArtESEŢĂ proză), avînd sentimentul (spun de mine) că facem cu aceeași căldură același lucru, dar altfel.

Florina Zaharia ne-a prezentat autorul și cele alte două apariții ce vor încheia anul, așa am aflat că în noiembrie proza este semnată de Octavian Miculescu și că în decembrie, la poezie, semnează un coleg al anilor '90 din cenaclul *Noduri și Semne*, Cristian Pavel (click pe *Arhive* din nodurisi-semne.blogspot.ro!). Angela Ribinciuc a vorbit ca prietenă și colegă dorind să ne arate o "altă parte a Nicoletei". A vorbit frumos despre ea și Stela Iorga, adică despre începuturi, despre victoriile Nicoletei și încrederea în destinul ei ca scriitor. A cîntat Hippiie- Florin Chiriac, omul care ne este alături de câte ori îl chemăm (vezi *Pariul Pe Prietenie-București*, *Clubul de Lectură- U.S.R filiala Sud-Est*, lansarea nr.2 din c' ArtESEŢA proză, *Orgoliul* lui Andrei Velea!), da, a cîntat și o compoziție de-a sa, *Metamorfoză*, pentru că, a spus el, se apropie cumva de ritmurile Nicoletei. Tudor Șerban, grafician și membru în Gruparea Athanon care vine cu partea vizuală a proiectului, a vorbit despre artistul plastic Crenguța Macarie, realizatoarea instalației *Gargoyle*-ului. Pictorul Crenguța Macarie, cu o voce diafană, ne-a spus că a fost încîntată să se întoarcă la sculptură, adică la începuturile sale artistice, pentru a realiza instalația. Nu, nu l-am uitat pe criticul a.g.secară care ne-a introdus între versurile Nicoletei făcînd apel și la cultura cinematografică. Nicoleta, înconjurată de colegii jurnaliști, de mama ei, de prietenii ei și-ai Centrului, de elevii lui Vali Crăciun de la liceul L.M.K., de Petronela Buda care s-a manifestat meta-suprarealistico-actoricesc; ei bine, Nicoleta a mulțumit și a citit. A fost bine.

"Și vom avea lumina iilor de pe sâni/ Mariilor/ Păsările ne vor ciuguli din palmă/ Sfârcurile ne vor fi turnuri/ Iar brațele ziduri/ Nu ne va dura nimic". (Nicoleta Onofrei, *Bine*)

Simona Toma

Nicoleta Onofrei - Gargoyle

Grupajul conceput pentru colecția de Cartesențe, este, într-un fel, certificatul de maturitate al poetei Nicoleta Onofrei, care se adaugă premiului pentru manuscris primit în vară la Festivalul concurs „Porni Luceafărul...”.

Concepția sa despre literatură și viață cred că își găsește în personajul liric al garguiului o împlinire oarecum neașteptată, dar o bună deschidere spre universal.

Pentru că, nu-i așa, de la Victorița, alt personaj liric al său, la Gargoyle, este o oarecare diferență!

Scrierea Nicoletei Onofrei este precum fuga dintr-o cetate a copiilor dispăruți!

Aluzia este la un film de Jean-Pierre Jeunet, din 1995, regizor francez a cărui imaginație creatoare de universuri i-aș compara-o cu cea a lui Hayao Miyazaki.

Imaginarul Nicoletei Onofrei creează/recreează universuri la fel de bizare, uneori neașe românești, precum în cazul citat al grupajului Victoriței, alteori

evident influențată de o cultură cinematografică pop sau nu, unde francezii și italienii își spun cuvântul.

Dacă ar fi ambițioasă, și de ce n-ar fi, ar putea scrie un scenariu pentru un film precum „Holy Motors”! Pentru cei care nu o cunosc personal, i-aș îndemna să se gândească la Ada Milea.

Apreciind poemele care te conduc și la o istorie oarecare, grupajul Nicoletei O. propune o nouă ființă demnă de o altă poveste ca la Notre Dame, alta decât cea din romanul lui Hugo sau romanul „Gargui” de Andrew Davidson (All, 2009).

Poemele Nicoletei Onofrei nu sunt în „buna tradiție a oricui”. Ele doar te prind așa cum statuetele garguiilor de pe Notre Dame te prind în jocul lor de piatră, umbre și lumină.

Poemele ei țes doar începutul poveștii. Deoarece, la final, „Garguiul” pleacă. Ceea ce îl îndeamnă să plece este, într-un fel, în restul și rostul grupajului.

Cum se observa undeva, sunt „lupte de aripi majore și minore”, într-un bestiarium ispitit de metafizica oricărei fabule: șerpi, vulpi, „lipitori (care) se dădeau dame bine”, „omida-fluture”, evident garguiul, porci, șoimi, drepnele, muște, o oaie de... plus, „un guguștiuc mulțumit”, pești, stele și căluți de mare, păsări, multe păsări, printre care și o bufniță, pescăruși, șopârle, furnici, porumbei...

Vegetalul își are și el rolul lui, dar, estetic vorbind, își pierde o luptă aici, „catedrala de piatră și cuvinte” ce se ridică, ca la Gaudi în Barcelona (va fi gata probabil abia în anul 20126, după o sută și ceva de ani de la începerea ei), așteptând o dezvoltare a conflictului dintre „reginele rațiunii” și „fiarele din sertărașe”...

Deoarece, în ultimă instanță, străinul gargui ce posedă imaginarul scriitorului pentru o mie și ceva de cuvinte pare să fie silit de existență să aleagă între o veșnică, aproape infernală contemplare și „evadarea” („fuga” despre care aminteam mai sus) continuă, poate către un paradis la a cărui promovare turistico-metafizică lucrează atâtea instituții...

A simți gâlgâinda iubire pare a fi un deziderat, dar vom aștepta să se întoarcă garguiul să ne spună dacă merită sau nu să înfruntăm „forfota mută”.

Fiindcă, printre altele (aici facem iarăși o aluzie la cinefilia autoarei), „poștașul lui neruda n-a vrut leac/ și cu toate astea, l-a găsit”...

Garguiul lui Nicoleta (n-am scris „Nicoletei” ca să sune aproximativ ca Neruda!) poate n-a vrut să se miște, dar poate un copil chiar s-a rugat atât de mult pentru el („Care ciment ar putea rezista unui pui de salcâm”), încât Nicoleta Onofrei a scris despre el, aflând că... „florile nu mor când vor ele”. Și nici garguii - spunem noi - nu prind viață când vor ei. Și poate nici iubirile când vor ele. Sau când vrem noi...

Fenomenul cArtEsențe

adi george secară

DESPRE VICTORIA (ȘI CRUZIMEA) FULGULUI...

Dacă poate cineva crede că un fulg nu poate fi important în cultură sau în viață, să se mai uite o dată, de pildă, la un film în care Grinch fură Crăciunul... Dacă am înțeles eu bine, toată acțiunea se petrece într-un fulg!

Iar poezie, într-o zi cu ninsoare, sau mai ales noapte, găsești îndeajuns! Dar și în umbra unui fulg...

Pentru colecția care apare la Editura CCDJ, manuscrisul scriitoarei și criticului literar Victoria Fonari, din Chișinău, a fost ideal: o umbră de fulg se potrivește de minune unei cărți de mărimea unui fulg uriaș!

Așadar, „Umbră fulgului”, de Victoria Fonari! Textele, multe amintind de candoarea lui Grigore Vieru (mai exact din unele dintre poemele sale), se situează între un academism sobru (primul text, „Cartea”: „Cartea este viitorul trecutului!/ Prezentul?/ e gândul autorului/ în verbul citesc/ simțit ca o frunză/ printre filele vieții” - p.5) și o pasiune care nu duce însă până la „Sărut ucigaș”, cum se numește alt poem, din care cităm: „Ninge în primăvară/ Florile de cireș s-au ghemuit în muguri/ Sărutul fulgilor poate

ucide” - p.31.

Dans, culoare, emoție, visare, feminitate, chemarea unei mari iubiri, toate transpar, uneori cu fragilitatea unui haiku, alteori cu un soi de hotărâre de a nu împlânzi asprimea retoricului:

„Pentru dragostea lui/ ea a mers la capătul pământului/ Unde e acest capăt de ață?

Întrebarea pierde din retoricitate/ Inscripția *Terraefinibus*/ E înfiptă pe arcurile unui far/
Luminează țărnul/ Mările se îmbrățișează prin valuri/ La capătul pământului/ Se promitea
fericirea tuturor îndrăgostiților/ dar ajunși sentimentul va usca soarele/ Peștii vor mânca
valurile/ Sarea va adânci stâncile/ Pietrele vor distruge visul” – p.15-16.

Poeta Victoria Fonari (sau poetesa, după cum sugerează a se folosi redactorul cărții, profesorul George Lateș) știe să asculte: și pietrele îi spun povești „despre lei și cocostârci/ despre lei”, știe să vadă. Par exemple „fresca tăcerii”, după cum se intitulează alt poem.

Nu apelează la poante lirice facile, nu caută spectaculosul, uneori căutarea este îndurerată („plânge fereastra/ după cireșul tăiat”) sau surprinzătoare: „Prin ceața lunii/ Este văzut printre cei vii/ Îngerul șoarecilor” - *Liliacul*, p.24. Chiar are capacitatea de a surprinde anticalofilismul secvențelor aproape cotidiene: „Un mobil în mâna unui mire/ distruge identitatea miresei”. Unde merge o umbră de fulg, merge și „Lacrima curcubeului”: „Azurul sparge tăcerea ploii/ razele lacrimă în curcubeu”, care poate fi ștersă de o mână de sărutări... Într-un fel, poemele sale aduc aminte de vremuri când se auzeau cum „Aleargă caii/ aleargă ca mașina/ aleargă de sar scânteii din pietrele șoselei...” (citat din memorie).

Deasupra lor, fonarian, „Un șoim cu aripile desfăcute/ Cuprinde libertatea/ Lunecă în aer/ Atinge răsăritul/ Și țipă a pradă/ Plin de libertate/ Devorează tăcerea/ Cheamă vântul/ Alungă nourii” (p.37). Mai sus „cometele își lasă coada și încep... să năpârlească” (p.42).

În final, pe acorduri de Rihanna, se poate răspunde „Zâmbetului umbrelei”: „Zâmbește umbrela/ Cu lacrimi de ploaie// Diamante/ cad diamante/ În cădere devin stele/ Din nou urcă pe umbrelă/ Păienjenii nu prinde mărgăritare/ El fuge prin mobil și distruge structura cristalină/ Transformând-o în alcaline”...

Între iubirea galactică („El sculptează o galaxie/ Fiecare stea e o sărutare/ pe corpul ei/ Universul și-a oprit sorii/ Și-a frânt stele/ Muzica se nuanțează în constelații/ Nude”) și amenințările Firii („Fulgii fierbinți topesc timpul/ și noi ne auzim sufletele/ cuierele ne țin raționamentele”), adică între sentiment și rațiune, între dor și resemnare, Victoria Fonari dăruiește cu sinceritate mici, dar însemnate și încrustate cu viață bijuterii lirice, reamintindu-ne discret, aparent fără o miză mare, că Poezia se ascunde chiar și în spatele unui fulg sau al unei armate de fulgi... venind fără de viscol din Basarabia.

adi george secară

Centrul Cultural „Dunărea de Jos” a organizat în data de 11.10.2013, cea de-a șasea ediție a Festivalului – concurs euroregional de muzică populară pentru copii și tineri interpreți „Perla Dunării”.

Acest eveniment s-a adresat tinerilor soliști vocali amatori; a fost gândit ca o competiție artistică în domeniul interpretării cântecului popular și a avut scopul de a promova valorile, frumusețea folclorului muzical și descoperirea de tinere talente din euroregiunea Dunării de Jos-România (județele Galați, Tulcea, Brăila), Republica Moldova (raioanele Cahul și Cantemir) și Ucraina (raioanele Reni și Izmail).

Festivalul s-a desfășurat sub forma unui spectacol concurs cu public. Concurenții au fost acompaniați de orchestra de muzică populară a Ansamblului folcloric „Doina Covurluiului” a Centrului Cultural „Dunărea de Jos”. Locul de desfășurare a fost Teatrul Muzical „Nae Leonard”.

Juriul a fost format din: Doina Ișfănoni - Cercetator Etnolog la Muzeul National al Satului “Dimitrie Gusti”, președintele juriului; Teodor Niță- directorul general al Teatrului Muzical „Nae Leonard” Galați; Elena Eremie – profesor la Colegiul Industrial Pedagogic Cahul-Republica Moldova; Eugen Dan Drăgoi - compozitor, dirijor, lector la Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Arte din Galați; Mariana Buruiană - consilier superior la Direcția pentru Cultură Galați.

PARTENERI în realizarea evenimentului: Teatrul Muzical „Nae Leonard”; AXA Asigurari-Sucursala GALAȚI; ghidulfestivalurilor.blogspot.ro; Florăria Anthurium.

Au fost oferite următoarele premii și mențiuni:

Categoria de vârstă 6-11 ani:

PREMIUL I: Antohe Ștefan, Galați
 PREMIUL II: Gîrmacea Bianca, Galați
 PREMIUL III: Hulea Maria Diana, Galați
 MENTIUNE: Necula Andra Alexia, Galați
 PREMIUL SPECIAL: Sandu Florentina, Galați

Categoria de vârstă 12-18 ani:

PREMIUL I: Oprea Ecaterina, Cuza Vodă
 PREMIUL II: Mitu Maria, Liești
 PREMIUL III: Fabian Livia, Cahul
 MENTIUNE: Mocăniță Laura, Tulcea
 PREMIUL SPECIAL: Pandele Georgiana, Tulcea

Un **premiu pentru popularitate** a fost oferit domnișoarei Bogdan Simona Francesca din Galați din partea AXA Asigurari-Sucursala GALAȚI.

În microrecital a fost Ansamblul „Mugurelul” al Centrului de Cercetare, Valorificare a Tradiției și Creației Populare Vaslui, coordonat de profesorii Maria și Mihai Cornea. În calitate de spectatori ne-au onorat cu prezența Școala nr. 12 „Miron Costin”, Școala Gimnazială nr. 22 „Dimitrie Cantemir”, Școala Gimnazială nr. 24 „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, Școala Gimnazială nr. 25 „Petru Rareș”, Școala Gimnazială nr. 26 „Ion Creangă”, Școala Gimnazială nr. 33 „Sf. Dumitru”, Școala Gimnazială Specială “Constantin Pufan”, Asociații de pensionari din oraș (în număr de aproximativ 300 de spectatori).

Carmen Serea

Eterna și fascinantă Țară de Mijloc

La Centrul Cultural, în Sala Rondă, s-a vernisat o expoziție de fotografii din China, realizate de nouă artiști, membri ai Asociației „China Photo Network Online”, organizată în colaborare cu Fotoclubul „Nufărul”, din Oradea. „Se spune că, în zona Chinei, lumina ar avea alte inflexiuni”, a declarat la vernisaj profesorul Nicolaie Sburlan, de la Centrul Cultural. „Cei nouă fotografi chinezi au abordat genuri diferite și au știut să folosească din plin lumina”, a mai spus președintele Fotoclubului Dunărea de Jos. Sergiu Dumitrescu, directorul instituției gazdă, a recunoscut faptul că cele aproape 100 de imagini sunt „remarcabil realizate și nu sunt procesate digital. Cele alb-negru sunt realizate pe film, lumea revine la procedeul clasic, pentru că ne lășăm prea mult sufletele în mâna aparatelor”, a mai spus Sergiu Dumitrescu. La vernisaj, micuța Ioana Bulgaru a interpretat, în fața oaspeților de la Cahul prezenți la eveniment, printre care și poetul Petru Botezatu, melodia cu care a câștigat Premiul I la Festivalul de la Veliko Târnovo, din Bulgaria, recent încheiat. (d.d.j.)

Suceava - Festival Concurs de Folclor 2013

În zilele de 24 și 25 octombrie s-a desfășurat la Suceava cea de-a VI-a ediție a Festivalului concurs internațional de flclor „Cântecele Neamului” la care au participat și concurenți gălățeni, dar și directorul Centrului Cultural Dunărea de Jos, sculptorul Sergiu Dumitrescu, în calitate de membru al juriului, lângă domnia sa fiind președinte al juriului dirijor prof.Emil Havriliuc (Suceava), iar colegi de jurizare Oleg Volontir (director artistic al Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Chișinău), prof. Laurențiu Ursache (redactor, realizator emisiuni folclor la Radio Iași), prof.Maria Macovei (Suceava), prof.Iurie Levciuc (director al Centrului bucovinean de Artă Cernăuți) și prof.Marin Constantin (Suceava).

Au participat concurenți soliști vocali și instrumentiști din România (17 județe, dar și din București), Serbia, Bulgaria, Ungaria, Republica Moldova și Ucraina, fiind aproape 40 de concurenți, gălățenii Laurențiu Ionuț Sârghe și Marilena Vasilica Papuc, elevi ai Mitriței Cămară Velicu, obținând mențiuni.

În ultima zi a Festivalului a avut loc un spectacol extraordinar susținut de Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu” din Suceava.

Organizatorii, Consiliul Județean Suceava, Școala de Arte „Ion Irimescu” și Centrul Cultural Bucovina, au fost la înălțime, după cum a declarat la întoarcere directorul Centrului Cultural Dunărea de Jos, Sergiu Dumitrescu.

Colocviile Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale

În perioada 15-18 octombrie 2013 s-a desfășurat la Alba Iulia cea de-a XX-a ediție a Colocviilor Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale. Ediția din acest an, cu tema „Patrimoniul cultural imaterial – tradiție și imagine”, a fost găzduită de Centrul de Cultural „Augustin Bena” din Alba Iulia, și s-a bucurat de participarea unor personalități de prestigiu în domeniu - profesori universitari, reprezentanți ai Ministerului Culturii, specialiști din cadrul centrelor de cultură din țară. La acest eveniment, Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați a fost reprezentat de Anișoara Stegaru Ștefănuță, șef Serviciu Cercetare, cu un studiu intitulat „Costumul popular la Dunărea de Jos – tradiție, identitate, patrimoniu”.

Katia NANU

Utilizatorul de Park Avenue

Visul american

Visul american, lumea strălucitoare a New York-ului, zgârie nori și limuzine fără sfârșit, toalete Vera Wang și societăți filantropice, baluri cu sclipici, licitații de artă, vedete și bani, mulți bani plimbându-se prin Manhattan în haine haute couture, cu portofelele burdușite de acțiuni și avioanele personale la scară. Asta este, în filme, Park Avenue. Pentru că s-au turnat filme (un recent serial se numea chiar 666Park Avenue), s-au scris cărți și s-au vândut vederi cu artera celebră a la fel de celebrului oraș.

Crema societății newyorkeze trăiește, se plimbă, acționează, petrece o parte din timp pe Park Avenue. E o datorie socială, un mod de reprezentare, un fel de a demonstra că ești. Cât și cum și-a influențat trecătorii acest mit al unei societăți cu adevărat a tuturor posibilităților ar putea deveni temă de studiu de specialitate. Pentru că mitul prosperității orbitoare a îmbolnăvit astăzi întreg mapamondul. La propriu și la figurat.

Literatură sau viață?

Îmi trece prin minte acum imaginea lui Gatsby, proaspătul îmbogățit dornic să se confunde cu lumea aristocrației deceniului furtunos, cu lumea cantonată între Park Avenue și Hampton, întinsă până în Long Island, unde Gatsby caută să-i recâștige iubirea frumoasei Daisy. Mă mai gândesc și la copilăria lui Salinger, căruia viața pare să i se fi schimbat total în momentul în care părinții săi s-au mutat pe Park Avenue. Poate că în școala privată din cartierul elitei s-a transformat Jerome (Jerome David Salinger) în paznicul consecvent al lanului de secară, născându-l încet dar sigur pe Holden Caulfield. Dar să nu dramatizăm. Dacă Park Avenue a născut și literatură, cu atât mai bine. Pentru că despre Park Avenue Armory, o prestigioasă galerie, de exemplu, se poate citi frecvent că adăpostește expoziții de carte veche, artă modernă etc. Bogăția merge mână în mână cu bunurile de prestigiu și nu numai. Se petrec evenimente și lucruri minunate în Park Avenue, iar strugurii nu sunt întotdeauna acri. Tot căutând, am găsit pe internet inclusiv o mențiune amuzantă. Celebrul scriitor Isaac Asimov a semnat împreună cu "omologul" său SF Arthur C. Clarke "Tratatul din Park Avenue". În tratat era stipulată libertatea ca acesta din urmă este liber să se refere la sine ca la cel mai bun scriitor SF din lume (Asimov fiind pe locul doi), iar Asimov avea dreptul, de asemenea, să spună despre sine același lucru (Clarke ocupând de această dată locul doi). Reciproc avantajos, nu-i așa? Cam asta este filozofia de viață din Park Avenue.

Un produs bine vândut

Imaginea Park Avenue este vândută de americani la fel de bine ca oricare alt produs național. În ghidurile turistice se menționează că sunt angajați istorici urbani care, în fiecare vineri, pornesc de pe Park Avenue către Manhattan într-un tur de 90 de minute destinat vizitatorilor din toate colțurile lumii.

Ce este, așadar, Park Avenue? Film, carte, pictură, fantezie, realitate. Și multă, foarte multă speranță. Pentru că mitul Park Avenue este sorbit precum o băutură, până la capăt, de cei care își încearcă norocul în America de astăzi precum căutătorii de aur din secolele trecute. Sub dalele bulevardului se află comoara? Dacă da, n-o poți dezgropa cu târnăcopul. Metodele să ajungi la ea sunt mult mai subtile.

Andy, the best

Așa am ajuns să îmi amintesc de Andy Warhol. Numele aproape că s-a pierdut, s-a confundat cu istoria anilor '60. Destinul său mi s-a părut însă exemplul perfect al utilizatorului de Park Avenue. A fost, așa cum singur recunoștea, un autodidact, dar nu s-a jenat să aspire la statutul lui Matisse. Cel puțin ca notorietate. Pentru că, în istoria artei, pe o grilă școlărească, ar fi trebuit să treacă pragul dintre cele două războaie mondiale, ca să coboare din fovismul lui Matisse, prin Chirico cu pictura lui metafizică, prin suprarealismul lui Miro, Dali sau Rene Magritte, să știe cum să explice dadaismul sau curentul neo-dada, pentru a se poziționa apoi ca deschizător de curent american pop art. E puțin cam mult pentru un pictor de cutii de supă, apărut după ce Pollock cucerise deja New York-ul cu expresionismul său abstract orizontal. Andy Warhol este însă primul superstar al artei pop americane și nu numai. Fascinat de metropola gigantică, New York, sedus de strălucirea Park Avenue, el și-a dorit totul sau nimic. Cucerește mai întâi lumea publicității, lucrează ca designer grafic pentru reviste renumite, trăind din plin visul american. Succes, bani, faimă. Apoi crează, poate cea mai interesantă operă a sa, o fabrică de producție creativă. Unde construiește idei dar și lucrări cu mijloace mecanice. Artă pentru tot poporul, nu doar pentru „snobii” care se plimbă prin Park Avenue, un public select, la care nu putea ajunge.

Starul cutiilor de supă

Ca grafician și ilustrator în publicitate, Andy nu rima cu plasticienii, însă ca deschizător de drum la „Young Talent USA”, în cadrul expoziției „Art in America”, Warhol captează atenția publicului. Devine ceea ce visase, un star. Debutază pictând cutiile de Campbell, s Soup (1961) și continuă cu opere atât de cunoscute încât mai colorează și astăzi retina pasionaților: portretele lui Marylin, Jackie Kennedy și Liz Taylor, precum și reproduceri ale sticlelor de Coca Cola și Pepsi. Desensibilizează arta, îi șterge orice urmă de personalitate, aliniind-o vitrinelor strălucitoare ale celebrului bulevard care îl fascinase la venirea sa în oraș. Utilizatorul de Park Avenue mărturisește într-un catalog de expoziție (1962): „Ador America, iar acestea (picturile) sunt niște comentarii despre ea. Imaginaria mea este o declarație a simbolurilor produselor dure și impersonale și a obiectelor materialiste și impudice din care este construită America de astăzi. Este o proiecție a tot ceea ce poate fi cumpărat și vândut, simboluri practice, dar efemere, simboluri care ne susțin”.

Arta pop, cel puțin cea din accepția americană, este un tip de creație caracterizat prin “acceptarea directă și completă a obiectului trivial perceput în însăși vulgariatatea sa, glorificat chiar printr-o mărire la scară monumentală sau repetat în serii ca pentru a-i face prezența halucinantă”. (Larousse, Istoria artei, Editura Univers Enciclopedic, 2006, pag 852)

Andy Warhol a utilizat serigrafia, un procedeu ce permite variațiuni deformante prin utilizarea unui colorit diferit, dar și ca tehnică de multiplicare și editare. A dat proporție monumentală unor obiecte banale din viața cotidiană.

Nimicul drept tot

Cine și-ar fi imaginat o cutie de supă pictată, înrămată și atârnată pe un perete? Și totuși, ea există. A făcut istorie, a fost clasificată în pagini de manual drept reacție critică la o anume societate. Și dacă nu e neapărat critică, cu siguranță conține o doză suficientă de umor. Și se poate transforma în cea mai pură filozofie. Totul este să vrei. Și Andy Warhol a vrut. „Am vrut să pictez nimicul”, spune el despre lucrările Campbell, s Soup. „Căutam ceva care să fie esența nimicului și asta a fost totul.” Și uite așa, pasivitatea carismatică a lui Warhol l-a transformat într-un reper al scenei newyorkeze la mijlocului anilor '60. A utilizat Park Avenue banalizându-l, punând opulența și fastul acestuia la butoniera tuturor aventurierilor dornici să cucerească New York-ul. Ce alternativă mai spectaculoasă există pentru exemplificarea împlinirii visului american?

Andy Warhol a apropiat arta de lume, ducând-o în cotidian, făcând-o parte din cultura urbană, mass-media și publicitate, utilizând Park Avenue ca motor, cauză a revoltei și în același timp reper al unei speranțe: aceea de a deveni celebru, bogat, parte din lumea pe care o detronezi, cucerind-o. De aceea l-am ales drept exemplu. Privind tricourile cu chipul lui Marylin defilând astăzi pe marile bulevarde americane, poți spune că Andy Warhol a descoperit definiția simplă și cuprinzătoare a ceea ce înseamnă Park Avenue.

Park Avenue este o lume. Este sâmburele, nucleul, prezentul continuu. Produce și consumă. Deodată sau separat, cine mai ține cont de asta? Important este că se întâmplă în America.

Marius CHIRU

Park Avenue

În sfârșit, sosi și acea zi de duminică. Tropotul cailor se auzea din ce în ce mai tare. Mirosul fin de mâncare tăia boarea dimineții în două, gospodinele se foiau de colo-colo. Cocoșul cânta înfundat, vremea se mai întremase, zăpada era dusă.

Un bărbat vânjos, îmbrăcat în haine negre din cele mai scumpe coborî din cupeu. Familia se grăbi să îl întâmpine.

- Bine ai venit, fratele meu Abraham!

- Jacob... după o scurtă pauză... o, sunteți cu toții.

Îl îmbrățișară cu mult drag.

- Ai bătut cale lungă.

- Da, când s-a înserat de Sabat am oprit la un han bun lângă Niedermendig. Aseară am pornit din nou și iată-ne ajunși.

- Ai rămas un evreu vechi, Abraham. Tot nu călătorești de Sabat.

- Nu fac nimic, Jacob. Nu aprind focul, nu închei nicio afacere, uneori nici nu mănânc.

- Abraham, trebuie să ai grijă de tine..., interveni cumnata sa Jezabela.

- Vă rog, nu mă dădăciți.

Nu știm ce s-a mai întâmplat în următorul ceas în casa Leibovici. Putem presupune doar că unchiul Abraham, abia sosit de la Amsterdam, și-a făcut toaleta ca un rege, doamnele au făcut preparațiuni ca totul să fie în ordine, bărbații au stat la taclale în marele salon tapetat cu tablouri scumpe, împodobit în centru cu un frumos covor oriental, de o culoare roșu stins.

Unchiul a coborât maiestuos. În întreaga încăpere domneau efluviiile celor mai gustoase mâncăruri. Bucătăria kușer a familiei Leibovici era din cale afară de sofisticată. Berbec, pui de găină împănat, cymes, amestec de fructe, legume și carne.

- O, dar v-ați ostenit.

- Nu, Abraham, nu. De când nu s-au mai întâlnit sufletele noastre?

- Ei, nu știu. Să fie cinci ani.

- Șase, se amestecă Rogerius între frați.

- Nepoate, ei, nepoate. Ești tânăr. Trebuie să vezi America.

- E așa cum se povestește?

- E de nedescris. Cum să îți spun?... cele mai vaste spații. E cât douăzeci sau treizeci de Germanii. Și n-am văzut nici jumate din ea.

- Da, geografic ai dreptate. Și ochiul meu ar vrea să o vadă.

- Ei, vezi?

- Am alte priorități acum.

- Da, pentru că n-ai fost un fiu ascultător. Mai întâi ai fugit de la Kowelenz, apoi nici măcar familia nu ți-ai respectat-o. Noua ta familie. Dar nu e cazul acum...

Rogerius roși și lăsă capul în pământ. Asta nu îl împiedică peste vreo două ore să își aprindă o țigaretă în fața familiei, profitând de buna dispoziție a tatălui său. Un obicei pentru care nu îl apostrofă nimeni. Se discuta despre afaceri, despre măritișul fetelor și despre unele boli nu tocmai grave. Leibovicii aveau în general o sănătate de fier. Dacă nu sufereau vreun accident, majoritatea lor trecea de șaptezeci de ani. Unde mai punem că bărbații nu erau luați la oaste, fiind evrei. Și, ca oameni bogați și-l permiteau pe cel mai scump doctor din oraș, pe Nathanael. Trăgând linie, un guturai era un mare eveniment medical printre Jacob și ai săi.

Cafelele miroseau divin, cele două slujnice își îndeplineau îndatoririle cu eleganță cazonă. Seara se lăsa peste Koblenz, câinii moțâiau, vântul nu mai vântura străzile. Ianuarie se scurgea așa cum venise, ultimii lucrători venind de la munca lor se auzeau prin fața caselor.

- America e formidabilă, nepoate.

- Povestește-mi!

- Eram în New York, la un hotel de pe Park Avenue, unul elegant, nu stătea oricine acolo. Vreau să îți spun că de atunci orașul era foarte înfloritor. Știi? un ritm de a construi infernal, mulți oameni cu bani făcuți cine știe pe unde, prin Europa sau prin Orient. Fetișcane drăguțe din Scoția sau din țările mai sudice. Popi, pastori, evrei buni, prestidigitatori, agenți de pompe funebre, pariori. Îmi jucam pokerul la un salon mai din sud. Nu mă duceam des acolo, cam de două ori pe săptămână. Aveam masa noastră, eu, un irlandez strâns la pungă, un italian fără un ochi și un mulatru venit de prin părțile Cubei. Nu mai știi exact. O adunătură veselă. Buni jucători cu toții. Și atunci a apărut scoțianca, spun eu că a fost plasată acolo să îmi distragă atenția. Cine mai știe?

Nu câștigam, nici nu pierdeam cine știe ce sume... fata se tot foia de ici până colo, beam whisky, cineva ne mai invita la câte o porție de cartofi. Așa mănâncă americanii, totul era bine. Dar fata mă ațâța și eu o vedeam bine. Îi simțeam fustele cum se fâțâie, eu, om bătrân, ce să mai zic?

Și așa treceau serile, până când a apărut codoașca. Una cu vreo douăzeci de ani mai în vârstă ca ea. Scoțianca mea zic că avea vreo douăzeci și unu. Apare și arătarea asta. De acum era clar. Vroia să mi-o vândă. Dau să intru în vorbă cu cea tânără. Ea, nimic. Doamna, adică târfa de codoașcă, mă abordează. Era o noapte cam încețoșată căci băusem cu prietenii mei, de fapt cu escrocii ăia de jucători. Și din vorbă în vorbă, aflu că acea făptură neprihănită era dispusă să se întâlnească cu domni care dispuneau de anumite sume. Zis și făcut, îi arunc să îmi aranjeze o întâlnire pentru a doua zi, deși mă cam aprinsesem, cum, frumoasa fată, prostituată? Ei, asta era adevărul.

A doua zi, masă mare, șase persoane. Mai veniseră doi neghiobi. Avusesem până pe la zece seara două mâini foarte bune. Și altele minore. Stăteam bine. Aș fi avut bani pentru o jumătate de casă. Ochii îmi stăteau numai la pendul. Femeile nu mai veneau. Mă perpeleam, mă răsuceam, pierdeam prostește. M-am ridicat de la masă, gata, terminasem. Am mai băut un coniac și am plecat spre casă. Dezamăgit. Ce casă, mama mă-sii, hotelul de care-ți zisesem.

A doua seară se înfățișează cucoanele. Vezi, tu... doamne respectabile. Nu știau de unde să mă ia. Eu, joc rolul. Asta strategie. Vroiau să mă curățe de bani. Negociez cu codoașca. Ei, nici cele mai grele afaceri nu le-am încheiat așa.

Am oferit o sută de dolari, dar li s-a părut prea puțin, două sute și chiar trei. Scoțianca mă refuza cu încăpățănare. La o masă, în apropiere se juca în draci, dar nu poker. Toți de acolo vorbeau într-o limbă frumoasă, latină.

- Limbile acestea, franceza, româna, portugheza sunt mai frumoase decât glasul privighetorii.

- Așteaptă să-ți povestesc... Era destulă gălăgie acolo, nu avea cine să ne deranjeze. Batem palma până la urmă.

- Cât le-ai dat?

- Cât le-am dat? Mi-e și rușine să-ți zic... patru pepite de aur, abia aduse din vest și ce-mi pare cel mai rău, calul meu cel negru de curse.

- O, dar o pofteai pe tinerică...

- A doua seară ne întâlnim la locul stabilit. Totul era în regulă. Urcăm într-o cameră somptuoasă, cu un candelabru mare și o blană de urs pe mijloc. Scoțianca pregătise un vin roșu magnific, am vorbit despre ce mai e nou pe continent, am fumat tutun dominican și văzându-mă pregătit a început să se dezbrace rămânând în niște frumoase desuuri albe. Ce mai, era ca o quintă royală!

- Și?

- Mă duc spre ea, dar... dar atunci...

- ?

- Am constatat că am rămas fără vlagă.

Nicolae BACALBAȘA

Uniforma de gală

Cu Fane am fost prieten în urma unui accident.

Mașina în care se afla fiică-sa, care termina liceul, a lovit un arbore.

Era în comă profundă, areactivă.

Era timpul neurochirurgiei la „ghici”, fără neuroimagică, computer, tomograful pentru care un inginer a luat premiul Nobel pentru medicină în urma să se inventeze.

Fane era de aproape un deceniu comandant al miliției municipiului. Frumos, cu ochi albaștri pătrunzători, blonziu, fost sportiv de performanță. Om deștept, cu inteligență vie, cu liceu bun și făcut de-adevăratelea.

Fane domina interlocutorii, situația și chiar și pe sine.

În urma tragediei era liniștit, controlat, precis.

La câteva zile, colegul meu de slujbă, Dr. Murzil l-a abordat:

- Dom' colonel, duceți fata la București, că Bacalbașa v-o omoară!

Fane l-a privit liniștit, știa exact câte parale face Murzil și cu ce se mânăncă.

- Eu nu schimb doctorii ca pe ciorapi!

Am rămas prieteni și după ce fata, după zece zile de comă, și-a revenit. Pe atunci mai beam, la sticla de vin mai intram în vârtejul lui „furor bibendi”.

M-a înțeles, m-a tolerat și m-a sprijinit fără să mi-o spună niciodată.

Printr-un concurs fericit de împrejurări (tot medicale) aveam ieșirea din țară, după ce primisem pașaport prima dată mă întorsesem și oamenii erau convingeți că, legat de familie, de părinți, de frate, n-am să o întind.

Navigam periodic ca medic de navă.

Am extins lipeala mea cu serviciul Medical al Flotei (unde hâiam în concediu gratuit ca anestezist în Spitalul Port Constanța) și la nevastă.

I-am organizat un drum ca medic de navă Giurgiu-Viena-Giurgiu pe Dunăre. Era o navă de pasageri cu vârstnici occidentali.

Nici nu mi-am pus problema pașaportului, mai fusese plecată, se întorsese. Niciodată nu plecam împreună ca să întindem coarda. Ziceam „merci” la ce primeam.

Numai că la două zile înaintea plecării în cursă, telefon de la Constanța:

- Dom' doctor, doamnei i s-a respins viza.

Am aflat apoi și cum.

Securistul spitalului, care, oricum, nu hotărâ el, întrebuse pe cei doi colegi ai nevestei ce părere au. Unul, brunet din genă, băiet de colonel de Secure, ezitant și unsuros, a băgat-o în rahat la stilul ezitant curvesc.

Șeful, care avusese necazuri, nevastă-sa rămăsese și a fost adusă din Germania, context turbure care ridică problema ce învârtea de fapt și el și nevasta, a fost mai exact:

- Poate să-și aducă fata prin Crucea Roșie.

De altfel i-a spus și ei, minimalizând și făcând pe prostul. Că doar nu o să se revolte subalterna și să apeleze la mama și Cristoșii domnului șef.

De ce să se plimbe asta (pe banii statului!) și noi să stăm aici ca proștii? Frige-o!

Ce poți să faci când primești un „negativ” de la o instituție etanșă, arătând ca un zid orb fără ferestre ridicat în față?

Umilință, impotență, când furie, când prostrație!

La oră târzie, aproape de miezul nopții, mă hotărâsc și-l sun pe Fane.

- Vin până la tine.

Amabil, drăguț, în ciuda orei, scoate o sticlă de vin, mă ascultă atent, dar nu comentează, nu scoate absolut nici un cuvânt.

Plec abătut. Îl depășește, îi e frică să intervină?

Ce sunt eu în lumea asta unde muncesc ca robul, îmi țin pliscul, caut să nu deranjez autoritățile?

Numai că a zis unul că „poate să-și ia fata prin Crucea Roșie” (e gentleman, nu a zis că fuge, Doamne ferește, a zis că poate, în caz de, nu a dat-o în gât, a etalat doar ipoteze) și brusc devii un nimeni, aruncat de o mână neglijență la gunoi.

- Se respinge!

I-am asigurat pe cei de la Constanța că are viză și ieșire.

M-am compromis și față de oamenii ăia.

A doua zi, pe la orele unsprezece, pe secție intră domnul comandant al Miliției Municipiului.

Uniformă de gală, chipiul cu frunze de stejar, eghileți.

Într-o viață eu unul l-am văzut doar de două ori în ținuturile astea. Ferm, reținut, sigur de puterea sa (și ce putere!) trece pe lângă nevastă-mea.

Eram prieteni, dar o tratează oficial, politicos, privind ca prin sticlă.

- Nu cu dumneavoastră am treabă, doamna doctor, cu șeful dumneavoastră.

Cu Șeful se cunoștea bine.

Este un oraș de 300.000 de locuitori, doctorii mai cu ștaif sunt cunoscuți.

În plus, băiatul Șefului, în urmă cu o lună, a călcat, a omorât un om pe strada principală a târgului.

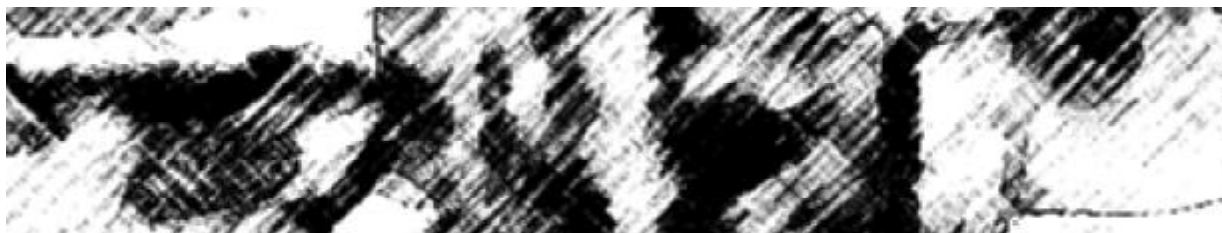
Că era zebră, că nu era zebră, că cine era de vină?

Fane știe multe și i-a ajutat totdeauna cât a putut pe doctori. Șeful se prăbușește într-un salut care nu se mai termină, dosarul încă nu-i închis.

Sec, păstrând decența, dar și distanța, domnul colonel i se adresează:

- Domnule doctor, am venit să vă comunic că doamnei doctor i s-a aprobat plecarea. Asta așa, ca să nu fiți îngrijorat.

Salută scurt, se întoarce brusc, și la fel de măsurat iese de pe culoarul secției spre curtea spitalului unde îl așteaptă mașina. Nu mai aruncă nici o privire nici spre specialistul în „Crucea Roșie”, nici spre doctoriță.

Ioan Gh. TOFAN

Rânjetul alb al treptelor

(fragment din romanul *Pe malul de lut al fluviului*)

A doua zi dimineața, după ora zece, un vânt uscat parșiv, pornit din senin dinspre Dunăre, ce adăstase mai devreme pe culmile pietroase ale Dobrogei, se năpusti asupra orașului, aducând cu el o cohortă de nori plumburii-albicioși care se răspândiră furioși în vâlătuci pe deasupra turelor bisericilor și ridicând nori de praf de-alungul străzilor, pe maidane și în piețe. Mii de ciori înspăimântate, ridicate în aer, fâlfâiau din aripele negre, îndreptându-se cârâind spre bariera Traian. Degeaba se bucurară oamenii de amăgitoarea răcoare adusă de vijelia din acea zi de sfârșit de august sperând că din cer va porni curând binefăcătoarea ploaie de vară. Vijelia crescuse în intensitate, îndoind amenințător coroanele copacilor, rupând crengi și smulgând pe alocuri câte o foaie de tablă din acoperișul caselor vechi de pe *malul de lut al fluviului* dar, la fel de brusc cum se pornise, după 11.00h, se potoli și cerul se degajă de nori, devenind de un albastru imaculat. Soarele ridicat în țării începu parcă să ardă mai abtitor ca oricând. Așezați pe treptele albe din piatră cioplită ce coborau în curtea bisericii Precista, unde se adăpostiseră, cei trei băieți căutau parcă ceva în jur, cu priviri neliniștite. Aveau cearcăne la ochi și nu prea puseră geană pe geană cu gândul la cele întâmplate cu doar câteva ore mai înainte. Ionel le dezvăluise aproape zbierând, din cauza zgomotelor provocate de furtuna de vară, motivul pentru care Teu, în noaptea cu lună plină ce tocmai trecuse, pe malul de jos al Dunării, o silise pe nefericita aceea din mahalaua Râpei să-i inițieze în tainele amorului trupesc. Izu, ascultând posomorât, își întoarse privirea spre dalele pătrate din curtea bisericii, urmărind un muscoi verde ce se deplasa fără țintă, încolo și înapoi, frecându-și de zor între ele aripile transparente. Brusc slobozi un scuipat gros în direcția gănganiei, acoperind-o.

Ionel înghiți în sec, străduindu-se să nu vomite. Pumnul drept îi porni spre umărul evreului care se încovoie de durere.

-Ce dai așa tare tâmpitule? Aveam gura uscată, ce vrei? Parca-ș avea nisip în gură, voi nu-l simțiți între *mahmudele* (dînți)? Mi-a intrat peste tot. Uite, na! exemplifică Izu începând să sufle, fornăind prin amândouă nările ca un armăsar.

Scoase apoi o cârpă mototolită din buzunare, probabil un petic de pe masa de croitor cârpaci a domnului Bercovici, în care își suflă iarăși cu zgomot nasul. Despături apoi cârpa soioasă, arătând-o celor doi prieteni:

-*Oglindeală* la batistă! *Bunghiți* nisipul!

-Nu trebuie să te forțezi prea tare ca să devii scârbos. Ajunge, ți-ai făcut numărul pe ziua de azi. Dacă nu termini imediat, îți frig una de nu te vezi. Uit că sântem prieteni! îl amenință mormăind Șoni.

Izu dădu gânditor din cap, asemenea unui înțelept:

-Corect! Te-ai făcut înțeleș.

Se uită apoi spre Corban:

De unde știi că Teu are de gând să ne bage în *afacerile lui*? îl luă la rost.

-Mi-a zis Vasilica azi noapte când...când am fost cu ea în barcă. Cică dacă n-o să-l ascultăm, o s-o bată până ce o să zică la miliție exact ce vrea el. Altfel, *îi ia gâtul*, plusă Ionel, conștient că umflase cele spuse de fată, așa cum făcea de obicei Neluțu Zamfir.

-Adică ce să le spună caraliilor? miji ochii Șoni.

-Că am...am violat-o *la poștă*, scâpă Ionel cuvintele, gata să-și muște limba.

Chipurile celor doi băieți se făcură albe. Noroc că Șoni și Izu rămaseră fără glas, holbându-se la treptele albe care parcă *le rânjeau batjocoritor*, își zise Ionel, înroșindu-se din cauza minciunii care-i venise pe limbă și cu imaginile groțesti ale visului care-l treziseră brusc dimineața, rămase clare în minte. Ca să dreagă busuiocul, ținu să le nareze coșmarul.

proză

Se făcea că cele cinci siluete, Teu și Vasilica înainte iar cei trei adolescenți urmându-i, urcau cărarea abruptă a malului de lut ce se înălța deasupra epavei Alomei, apucându-se de lujeri lungi și subțiri ai ierburilor dese și uscate. Bărbatul dinaintea lor își agita mâinile amenințător și tragic, asemenea unei păsări de pradă rănite, apropiindu-și când și când buzele de urechea din stânga a fetei care pe măsură ce urca, cu animalul acela captiv zbatându-i-se în piept tot mai tare, se transforma în femeia-șarpe. Cei doi priviră apoi rânjind spre cei trei puștani. Pieptul femeii-șarpe se zbătea convulsiv, gata să degurgiteze victima înghițită. Plini de ură adolescenții se căutară din priviri, repezindu-se apoi asupra spatelui lui Teu. Se rostogoliră împreună pe bancul îngust de nisip, umezit de undele valurilor mici. Luna, mare și galbenă, cavernoasă ca bojocii unui tuberculos, plutea nepăsătoare deasupra lizierei de pe malul drept al fluviului. După ce încasă câțiva pumni Teu cel iute și teribil își reveni neașteptat de repede, aruncându-i în toate părțile. Apoi calm îi bătă pe rând, crunt și cu pricepere. Fata, în metamorfoză continuă, cu trupul alungit nefiresc și pieptul devenit plat, acoperit de solzi mari, privea de pe cărare scena cu pupilele nemișcate. Apoi, de neînțeles, Ionel realizează că trupurile lor pe care se străduiau fără folos să le dezlipească de nisip, se zbăteau într-o năclăială de materie aproape transparentă. Pricepu îngrozit că toți trei erau prada care se zvârcolise mai înainte în pieptul uriaș al fetei. Un șuierat adânc ieși din plămâni creaturii care sub ochii lui Ionel își lepădă resturile pielii de om. Șarpele, după un vechi și eficace obicei, se făcu colac și dispăru sâsâind în hățișurile vegetației încălcite din jurul potecii. Se trezise înspăimântat de visul ciudat și ilogic. După un moment de buimăceală se ridicase ușurat și fără efort dintre cearceafurile mototolite. Materia vâscoasă dispăruse.

-Ce aiureli! Păi una din două: eram la pământ lași pentru că ne lucruse Teu sau pentru că ne borăse parașuta? Fă-mă să înțeleg, borfetul ne înghițișe pe nemestecate mai înainte? Păi n-ar fi trebuit să fim pitiți în stomacul și nu în balcoanele ei? N-au nici un sens nălucirile astea, trase concluzia Izu.

--Stai că visu' lu' Corbi e cheia. Am putea să-l așteptăm pe Teu în curtea bisericii ca să-l mardim. Pariez că nu se așteaptă să-l dilească niște puțoi ca noi, după cum ne consideră. Dacă îl prind cu o bucată la muzicuță, îl dau cu roatele-n sus. Apoi sărim grămadă pe el și-l terminăm, interveni bătaios Șoni.

Izu se împrietenișe la cataramă cu Șoni din anul I, la școala profesională a C.S.G, când descoperise că acesta, un băiat brunet, cu ochii mongoloizi întredeschiși, ce avea obiceiul când stătea în picioare să se lase tot timpul, când pe un picior, când pe altul, locuia nu departe de Piața Veche, pe strada Brăilei. Lui Șoni îi plăceau încăierările și devenise repede cel mai temut din clasă după ce-l puse jos pe un mălai mare, cu un cap mai înalt, fiu de cioban din Cuca, un *târtan numai fibră pe el*, cum se exprimase Izu, nu fără admirație. Descoperindu-i atracția pentru *cafturi* Izu, care o căuta mereu cu lumânarea și o încasase de la toți până atunci, inclusiv de la Ionel, îl încuraja pe noul lui prieten să-și exerseze aptitudinile pugilistice, gâdilându-i acestuia amorul propriu. Treptat reuși să facă din Șoni bodygardul personal. Nu de puține ori Izu provoca singur conflictele, dar numai când îl avea prin apropiere pe Șoni. Dădea un pumn inofensiv în falca celui pe care avea ciudă sau pur și simplu fără nici un motiv, după care se retrăgea strategic, băgându-l la înaintare pe Șoni. Mai întotdeauna adversarii, oricât de mari ar fi fost, cădeau ca rețeați. *Ce dacă erau barii? Cădeau mai de sus*, povestea apoi încântat micul evreu.

-Se vede că nu știi ce *bengos* e Teu. Și dacă nu cade din prima? întrebă Ionel, neîncrezător, amintindu-și cum o încasaseră toți trei în vis.

-Îi dăm pintoni, ce mare brânză! Nu ne întrece el la goană, replică evreul, care avea întotdeauna un răspuns pregătit.

-Uite-l pe Țămpălău, constată Șoni, care se ridicase în picioare.

Izu și Ionel întoarseră capul, fără să se ridice. Neluțu, băiatul cel mare al conducătorului șalupei de lemn *George Coșbuc* care făcea treceri cu pasageri peste Dunăre la Zaclău, se apropia din partea de nord a străzii Ghica Vodă, bălăbănind în mâna dreaptă un bidon gol din tablă zincată. Când ajunse în dreptul lor, constată batjocoritor:

-Ați belit belingherul. M-am întâlnit cu Teu în Piața Veche.

-Serios? Ți-a dat moș Neculai bilet de voie? Știam că după ce-ai bulit șalupa, ți-a suspendat la urgență permisul de călcat pe stradă. Să înțeleg că ai găsit-o până la urmă? înrebă Izu, privindu-l de jos.

-Ce să gălesc? își ridică sprâncenele Neluțu.

-Lache mai ești! Piața Veche, că doar nu pe Amalia, că-i plecată la mare cu familionul, am înțeles. Nu-i așa băieți?

Șoni și Ionel, luându-și o mină serioasă, dădură convingător din cap. (*va urma*)

Proiecte de cercetare cu Universitatea din Palermo

În perioada 17- 20 octombrie 2013, o delegație a Universității Dunărea de Jos formată din rector Iulian Bîrsan, prof. dr. Cătălin Fetecău și prof. dr. Nicolae Bacalbașa s-a întâlnit cu directori din cadrul Facultății de inginerie de la Palermo și cu decanul Fabrizio Micari. S-a stabilit textul acordului de parteneriat care va fi semnat la universitatea gălățeană în aprilie când decanul Fabrizio Micari împreună cu un grup de specialiști va vizita Galațiul. Acest acord de colaborare rezultă din dorința instituțiilor semnatare de a crea și de a dezvolta în spiritul de cooperare internațională, un sistem de schimburi academice. Au fost identificate domenii de cercetare științifică de interes comun. Au fost vizitate laboratoare de robotică, biomecanică, procesarea și caracterizarea materialelor polimerice, mașini termice și tehnologia construcțiilor de mașini. Parteneriatul în domeniul ingineriei va avea patru componente:

- schimbul de studenți în cadrul programului ERASMUS; schimb de cadre didactice, cu statut de visiting profesor;
- organizarea unor programe de studiu de masterat cu dublă specializare în domenii precum: Inginerie mecanică și Industrială, Inginerie economică, Inginerie electrică și Automatică;
- parteneriate pe domenii și direcții de cercetare;

- lansarea unor proiecte de cercetare în parteneriat.

“Colaborarea cu facultatea de Medicină a Universității din Palermo este mai veche, concretizându-se în schimb de studenți și cadre didactice. S-a decis extinderea acesteia având în vedere bunele rezultate obținute ce au satisfăcut ambele părți. Se intenționează trimiterea unui cadru didactic specializat în genetică pentru a colabora în problematice de genetică aplicată de avangardă desfășurate la clinica de chirurgie specială din Palermo (problema transplanturilor).

Există, de asemenea, o colaborare de vizualizare simultană a lamelor histologice între Palermo și Pittsburg (SUA) la care am dori să ne asociem și pentru care s-a primit acceptul.

Cu ajutorul Facultății de Mecanică va fi implicată robotica în recuperarea copilului autist (avem la Galați 250 de cazuri), sperând ca alături de Palermo să asociem Milano și Japonia. Mulțumim pentru colaborarea eficientă domnilor profesori Perri și Valentino” a spus prof. dr. Nicolae Bacalbașa.

Protocolul va fi semnat pe o durată de 5 ani cu posibilitatea de prelungire.

Cătălin Fetecău, Decanul Facultății de Mecanică a declarat:

“Deosebit de interesantă a fost vizita la Museo Storico Dei Motori e dei Meccanismi. Tânărul asistent entuziast Giuseppe Genchi a recondiționat împreună cu studenții, în decursul a cinci ani, un număr impresionant de motoare de cele mai variate tipuri, unele cu care erau echipate avioanele în timpul primului război mondial.

Cu această ocazie mi-a venit ideea de a înființa și la Facultatea de Mecanică din Galați un muzeu al motoarelor. Puțini gălățeni știu, de exemplu, că la Laboratorul de motoare se află Motorul naval Diesel-Krupp al submarinului Delfinul, Nava Majestății Sale, primul dintre cele trei submersibile ale Marinei militare române, care fost lansat la 22 iulie 1930.

În timpul celui de-al doilea război mondial, între 22 iunie 1941 și 3 iulie 1942 a efectuat nouă misiuni în Marea Neagră împotriva Uniunii Sovietice, alternativ sub comanda căpitanilor Constantin Costăchescu și Corneliu Lungu, acesta din urmă fiind în 1942 avansat lt. Comandor”.

Carmen Huzum

să nu-și agațe zborul în deșiratele-mi plete

*

doar păsările pot face asta

și numai primăvara

înainte ca merii să-mi înflorească pe umeri

Eu- ceasornic

poc poc poc

eu și tocurile pe asfalt

ceasornic al întârzițiilor

*

hei

cine a tăiat copacul

în care îți atârni seara gândurile

roșii, galbene, albastre

sferice sau diforme

ce se legănau

ronțâindu-mi nisipul din ochi

*

un copil mă agață de mână

cu reproș în privire

s-a oprit timpul?

adevărul îmi sfichiuește obrazul

*

uit de copacul cu gânduri

și plec mai departe

poc, poc, poc

roșu, galben, albastru

eu- ceasornic al întârzițiilor

Ne(chef)

astăzi

chiar nu am chef

să-mi clătesc picioarele în cuvintele tale

le voi înfige în piept

să șiroiască manta

până vor prinde

gustul verde-al pădurii

le număr clipirile

le pipăi cu buricele degetelor

poate voi reuși să le deslușesc conturul

au căpătat

tenta argintie a straielor de înțelepciune

*

timpul nu doarme

îmi șoptește la ureche un înger

în nopțile cu lună plină

nici vârcolacii

doar liliecii

survolează deasupra creștetului infinitul

botezându-și aripile

mi-e teamă

Ionela Mădălina Grosu

nopti în față

nu spune
cât de frumoasă sunt

pe întuneric nu apar
nici prieteni nici trenuri/ majoratul e
o cameră cu multe fotografii

orașul aduce dragostea pâinea cea de toate zilele
cu răsuflarea tăiată
mama neagră aduce și ea ploaia

ziua de
10 februarie e
toată o

dublă

personalitate

trupul vorbește ca surdo-muții cerceul stâng
are viziuni legate
de vrăjitori de bărbați cu tălpi fierbinți care calcă în gol

nu e timp de liniște un mal îneacă altul
iolanda stinge foc după foc
trupul ei
de copil ia ceața în picioare

moartea e confundată cu un băiețel
bătaia din ușă e
o inimă la care urlă câinii
de milă de dor de picioare tăiate/ chiar acum

tramvaiul 7 trece prin noapte ca un clopot
prin foc

legea compensației

nu știu când se face dimineață
îmi bate inima sofisticat/ mai tare doar mai tare
ultimul ac al ceasului stă
de ce iubesc finalul de noapte sau
de ce mă joc de-a versul alb cu delfinii pe burtică

din plete blonde nu mai zăresc
nici copilul nici femeia nici bărbatul
povestea e cum să cerșești de la alții
când îți acoperi ochii

n-am înțeles niciodată
mi se înfierbântă mainile când e frig

ziua mea nu e pe aceeași dată/ fiecare zi port un nume
mă cheamă robert am o garoafă roșie
părinții mei trec strada în sus și în jos

nu aud marea într-o scoică nu ordonez crescător
nici trenuri nici călătorii nici nu știu care e mâna
mea dreaptă
de ce n-o să mă îngroape nimeni gratis

când
visez
am lângă mine o păpușă de porțelan
mașinăria din burtă
îngână cântecul de leagăn al mamei

mai vreau 2 păpuși de porțelan/ soarele va răsări
pe fereastră va ieși ca un fum triunghiul morții

catching of happiness

moare în mine
partea care ia ceaiul/ în mijlocul parcului copii
bunici scheletul
copacului prins sub zăpadă

din colțuri
rostește pe vârful o limbă/ mi se urează de bine de
foarte bine
la mulți ani dragă mădă dragă rombule dragă piatră
filozofală

fericirea mea nu e temporară
dospește aici o fericire proporționată
iau masa număr banii ies pe ușă ca un cântec
spart

mă feresc de urcatul zilnic
pe litere/ uit de litere scriu în jurnal cu frunze
presate
spun doamne ferește-mă de rele de puișori de cel
care nu doarme în internatul cnpr

patului îi lipsește locul unde mă ascund
mi se joacă feste cum se joacă hora pe câmpii
fete obraznice sărută mâna din care
cresc aceste imagini

trupul meu pleacă/ o fetiță fără chibrituri fără păpușa portocalie
fără
să știu
mi se fură din foile cu poezii vesele

le fac pe toate coifuri/ sub ele căpcăunul se joacă de-a nunta
flutură plete de căpcăun
desenează contururile
unei mâini uriașe citește despre fratele meu geamăn

apoi
mai iau un sfert din cana cu ceai

oameni mici pe gheață

(for whitney houston. so emotional)

colorez buze cu carioca neagră le pipăi
un pitic
rătăcește prin tablouri cu oameni cu dumnezei

albumul cu copii e viu
păpușii îi spun maya
maya e nume de sfânt așez plapuma
peste cap
bolborosesc sunt o pasăre beată peste clădiri roșii furnale
coridoare
șterg mesele cu bețivi e greu să suportți fețe bătrâne
bancurile seci le masez oasele frunții
dă ploaie doamne spală doamne străzile

mi-e frică pentru maică-mea
are mână de om mare și rău
brusc intră cu fața în miez de noapte miroase a levănțică
rostogolește
cearsăful de casă peste clipele mele dulcissime

am învățat singură să-mi leg șireturile
iei o parte o treci peste cealaltă gata fundița

cunosc oamenii fiecare are un cod
de bare un număr o culoare deschisă
cu cei blânzi formez steaguri și flori și
trenul din care coboară taică-meu e loc în gară și
pentru el oamenii se îmulțesc peronul e plin în bucătărie taică-
meu
sacrifică un cocoș imens

nu se mai poartă corpuri slăbuțe
dantela o îmbraci când vrei să scapi de stres
să furi
prima țigară
prima bătaie prima plimbare cu nebunul cu ochi largi costumul
gri

ești trează glezne dezgolite cafea tare după ușă e
visul de ieri se făcea că

te dădeai pe gheață aveai buze negre prin fața
ochilor
treceau ca turbații bărbații cu numele maya

miracle of morning

e seară și brusc e
dimineață mă urmărește bărbatul cu balon roz
îmi spune e ziua ta norocoasă
mă încolăcește după copaci tineri ascunde

orice urmă e acum un copil zâmbitor
sub frunze pătrate în patru colțuri
pictează animale fugind iar în noapte

îmi pune la piept lanțul cu noroc
de duzină norocul chior
al servitoarei/ cămașa ei din noaptea nunții pudra ei
expirată porția de răs nerușinat catrenele despre
căței despre cum
iubirea se dozează în păhărele se joacă la cărți

cu el e plin preaplin în casă nu mai e loc de prieteni
pe pereți ioana cea mică ioana
cea bună ioana cea frumoasă
prieteni mei vin de aiurea/ nu le mai place mirosul
de scortîșoară de iepure cald de lumânări

încă trei luni de iubire/ e seară și încet e
dimineață
voi evada în lumea frunții descrețite
voi săruta mâini voi călca principii
încă trei luni/ ioana va fi ioana care fumează ioana
cea ciudată
ioana care se trezește noaptea dă mesaje
despre trenuri despre minciuni despre saltele de paie

pe care le mai așteaptă pe care face dragoste
ca orbeții pe care
se face muzică filosofie bună/ voi scrie pe foi vechi
voi scrie jurnale simandicoase ca șerpii și

nu va fi nici cer nici pământ
fără miezul sărat al minunii

Diana Frumosa & Romeo Aurelian Ilie

ninsoare cu lupi

deasupra orașului (d.f.)
ninge cu lupi:
lupi albi cu ochii de jar,
lupi negri cu urechile tăiate. (r.a.i.)

ei se iau după rochia neagră
și își poartă cozile pe marginea tivului amuțit. (d.f.)
nu urlă, nu mușcă, nu adulmecă,
ci doar caută cu privirea. (r.a.i.)

zeița nu le zâmbește niciodată.
doar îi urmează printre cartierele vechi
cu pas de prizonieră. (d.f.)
haita ninsorii vrea să îi aducă ofrandă
sufletul rochiei
care fuge tot mai tare
printre blocurile cenusii. (r.a.i.)

la capătul tunelului
rochia face acrobații pe frânghie
în picioarele goale. (d.f.)

în porii tălpilor ei se îngrămădesc hipnotizate
toate parfumurile hainelor întinse la uscat. (r.a.i.)

*

da, azi vreau să ningă cu lupi,
nici eu nu mai știu cine sunt: (d.f.)
poate chiar un lup vrăjit de himere,
poate doar parfumul scurs pe botul lui
înspumat.(r.a.i.)

și-aș mai vrea sa-mi pun rochia neagră,
dar întunericul e mult prea alb pentru mine
și nu îmi rămânedecât (d.f.)
să lepăd și pielea și să stau

Poeme la patru mâini

cu albastrul dezvelit în fața lor, (r.a.i.)
să urlu și să-i strig pe nume
până când toți lupii, ninsoarea și cerul
îmi vor pătrunde în oase.(d.f.)

și-acolo să își facă culcuș pentru veci
ca eu să nu mai fiu eu (r.a.i.)
ci doar amestec de vieți
din care stiu că n-am să pot fugi
niciodată. (d.f.)

în a ucide e mai mult

mi s-au umplut bocancii (d.f.)
din ei se revarsă imagini cu tine (r.a.i.)
și vin lupii din lună să-și potolească setea (r.

azi, noaptea ești tu
mă strâng în pieptul caracterelor boldice
din inima ta și (d.f.)
să le pictez cu stropi de moarte
și de soare concav (r.a.i.)

eu nu ucid
pur și simplu, e modul meu de a iubi (d.f.)

șoptesc șireturilor să lege timpul
între două stele apropiate
ca sufletul de piept
ca zeii de oglinzi (r.a.i.)

vino-mi în artere.
s-au tocit cactușii,
fă-mă să mor,
hai, să mor lângă tine,
cu tine și pentru totdeauna. (d.f.)

Octavian
MIHALCEA

VOCI ALE SUBLIMĂRII

Cartea Laurei Dan, *Începe să doară puțin* (Tracus Arte, București, 2012), etalează fragmente dintr-o biografie ușor transfigurată, cu accente de încrâncenare stăpânite numai prin raportarea la propria individualitate, în stare să reziste încercărilor ce adeseori o asaltează. Vocile sângelui au mare relevanță, determinând toate *actele* acestui *spectacol* cotidian unde durerea poate acapara. Figura paternă, în special, are apariții supliciente, de aici începând sarabanda unor manifestări profund expresioniste: “tata crește înăuntrul meu/ ucide/ tot ce ating/ e un joc/ o zgardă/ așezată cu grijă/ un cadou în jurul gâtului/ *sunt în camera în care trebuie să fiu/ dincolo de fereastră/ inima mea obosită/ n-ar înțelege/ jocul.*” Seninătatea juvenilă,

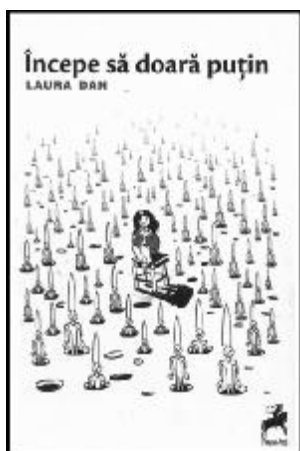
înconjurată de o cromatică specifică exuberanței, e întreruptă brusc și metamorfozată “într-o rană caldă/ când tata/ pătrunde și el/ printr-o fereastră nevăzută.” Atavismele au mereu ceva de spus într-un spațiu al corespondențelor ce abolesc limitele.

Inopinat, apare spectrul unui peisaj volatil cu valențe crepusculare, integrat fiind stării saturniene. Simbol al fatalității, iată acest cadru, ca un posibil fragment dintr-o *operă la negru*: “aici, zilele lasă urme negre/ când calcă/ aici, uitarea întârzie/ sau nu ajunge/ aici, amintirile se spun în șoaptă/ pe întuneric/ aici, arborii cresc strâmb/ și oamenii sunt însemnați/ aici, pământul e roșu/ și tata e aproape/ vine repede/ și mi se așează alături,/ la cap,/ cu mâinile desfăcute/ ca o cruce.” Oglinda aruncă săgeți abisale, pasiuni perene ale interiorității, necruțătoare: “sunt precum tata/ o lamă de fierăstrău// dacă iubesc, tai!” Discursul Laurei Dan se sprijină pe conștiința solitudinii marcate cu stigmatele tăioase ale vinovăției. Un obsesional *Imago* patern alungă potențialitățile purificatoare. Maculările determină traume abia întrezărite pe lângă acuta senzație a sfârșitului într-o lume dominată de tirania aparenței. Chiar și abluțiunile poartă aura dureroasei finitudini: “ziua de mâine e ramura verde/ pe care tata/ o aruncă în foc// o nesfârșită tristețe mă așteaptă/ în apa în care mă spăl// atât iau cu mine.” Printre diverse flash-uri irump “oasele” și “gura plină cu pietre”,

înstrăinări suspendate deasupra abisului. Se dăruiesc memorabile cadouri cu paradoxal substrat maladiv: “*uite ce am pentru voi: o coroană din sârmă ghimpată./ dați-o din mână în mână.*” Laura Dan promovează autoobservația minuțioasă pe fundalul căzutelor condiții lumești unde “privirea e un soare despre care nu se vorbește”. Observăm atașamentul de valorile dezirabile ale inimii.

Instantanee diafane arată și o altă fațetă a acestui lirism bântuit de umbrele trecutului: “Camera e la fel ca atunci/ o grădină încărcată/pisica s-a așezat pe rochia mea cu volane și toarce/ mă privești într-un fel anume/ spui că o să scrii ceva despre mine/ ca să-ți mulțumesc fredonez un cântecel care-ți place/ afară începe să plouă/ frunzele se lipsesc de geam ca niște palme “. Amoroase delicii estetizante modifică firescul lucrurilor, spațializând cromatic ambientul citadin. Rapsodia dilatărilor “acoperă încet rănilile”, totuși cu inevitabilă undă melancolică, chiar intruziv- dureroasă în această specială situație: “dacă aş vorbi/ glasul meu ți-ar intra în carne/ ca un bisturiu.” Valorizarea de sine, uneori frizând artificialul, poate împlânzi conștiința “desperecherii”, atât de constrângătoare. Reflecțiile

asupra înstrăinării iau amplitudine odată cu trecerea anilor. Așa se pot insinua pericolele: “frica te cuprinde/ ca o eșarfă/ ce se-nfășoară/ pe un gât străin./ pare că ai fost uitat/ într-un salon de spital/ până și dorințele ți-au devenit reci.” Schimbarea identității, în registru morganatic, e o persistentă dorință. Până la finalul volumului, stările antagonice se înscriu pe calea concilierii, accentuând fiorul autenticist ce pătrunde complexitatea tribulațiilor sublimite estetic.

Familia CALAFF

ROMAN SAU O PAGINĂ DE ISTORIE?

M-am întrebat uneori dacă istoria poate fi scrisă într-o formă literară. Dacă acest lucru ar fi posibil, ar însemna ca știința istoriei să fie înlocuită de mai multe cicluri de romane istorice. Istoria bazată pe documente ar fi înlocuită de istoria romanțată și ar deveni o disciplină populară. S-ar reveni astfel la forma în care o vedeau anticii: una dintre arte, care are o muză, pe renumita Clio.

Istoricul dr. Lucian Zeev Herșcovici s-a născut la Galați, la 27 septembrie 1947. A absolvit Liceul Vasile Alecsandri în 1964 și Facultatea de Istorie-Filosofie din Iași, în 1969, cu licență în Istorie. În 1972 a emigrat împreună cu familia în Israel și din 1974 lucrează la Biblioteca Națională a Israelului, din Ierusalim, ca bibliotecar expert. Specialitatea de bază este Istoria evreilor în Evul Mediu și secolul al XIX-lea. Este cunosător a opt limbi: română, ebraică, franceză, engleză, rusă, ladino, spaniolă și idiș.

În calitate de lector, începând din 2003 a predat cursuri de ebraică și istorie la Universitățile din: București, Montpellier III din Franța, Iași și Cluj-Napoca. La Universitatea Paul Valery din Montpellier și-a definitivat doctoratul, cu teza: „Mișcarea Haskalah printre evreii din România”. A publicat numeroase articole și studii de istorie, critică literară și eseuri în mai multe limbi, în reviste academice din România, Israel, Franța și SUA, precum și în numeroase publicații online. A participat cu comunicări la congrese de istorie iudaică. Are o rubrică săptămânală la postul de radio Kol Israel (Vocea Israelului) în limba română.

Cartea sa de căpătâi este „Prezența rabinice în perimetrul românesc”, Ed. Hasefer 2008, redactată împreună cu Baruch Tercatin, lucrare de referință care a primit Premiul Academiei Române. O versiune în limba ebraică a apărut la Ierusalim.

Recent am recitit cartea “Familia Calaff” de Iulia Soare, apărută într-o nouă ediție, la editura Hasefer din București. Singura ediție apărută până acum era ediția *princeps*, din anul 1956. M-am întrebat dacă această carte ar putea face parte dintr-un ciclu literar de istorie socială a evreilor din România. Desigur, nu poate fi făcută o recenzie *stricto sensu* a unei cărți vechi reeditate. Dar poate fi făcută o prezentare a ei, însoțită de analiza cadrului istoric descris, a perioadei în care a fost scrisă și a biografiei autorului (în acest caz a autoarei). Ea descrie mediul social al unei lumi care nu mai există: burghezia evreiască din orașul Galați de la începutul secolului al XX-lea. Atunci când a apărut această carte în prima ei ediție, subsemnatul eram copil, la Galați. Abia acum am reușit să o analizez în profunzimea ei. Ce mă făcuse să vreau atât de mult să o citesc? Tocmai afirmațiile critice ale unor evrei din Galați care păstraseră mentalitatea după care “rufele murdare se spală în familie”. Autoarea, gălățeană, dar care locuia la București, se numea Zonenfeld, își românizase numele traducându-l în “Soare” și prezentase propria ei familie, în câteva generații: străbunicii, bunicii, părinții, unchii, mătușile. Un fel de istorie neconvențională a evreilor din Galați prezentată prin intermediul istoriei unei familii reale, familia Babad din Galați. Cu toate aspectele, bune și rele. Adevărul, numai adevărul și tot adevărul, ca în fața marelui tribunal care este istoria. Îmi aduc aminte că cineva afirmase dezaprobat: ”cum a putut să-și descrie propria familie”; altcineva că da, adevărat, majoritatea personajelor erau morți, dar cei vii s-ar fi supărat. Acum, prin prisma timpului, caut să înțeleg că oamenii care vorbiseră astfel nu aveau intenții rele, dar mentalității lor provinciale se adăugase experiența antisemitismului și cea a suferințelor din perioada Holocaustului, a celui de al doilea război mondial și din obsedantul deceniu stalinist. Aduag și cuvintele bunicii mele, Rașela (Ruchel) Bujes (născută Leibovici), care cunoscuse unele personaje din carte și fusese colegă de școală la “Notre Dame” cu cea mai mică dintre fetele din familia “Calaff” (adică Babad). Bunica mea mi-a explicat că era și o caracterizare cu ajutorul numelui: “Calaff” provine de la cuvântul ebraic “Kelev”, care înseamnă “câine” (atunci când mi-a explicat acest lucru eram copil și nu știam încă limba ebraică în suficientă măsură). Interesant că familia Zonenfeld (=câmp înșorit) este numită “Klar” (=clar).

Care este tema romanului? Viața familiei respective în perioada 1908-1920. Romanul începe cu propunerea pentru căsătorie a unei dintre fiicele lui Emil Calaff, Marta, care visează să aibă un soț “capabil și energetic” și reușește să primească un om cu circa 20 de ani

mai vârstnic decât ea, dar având aceste calități, om de afaceri care, deși era licențiat în farmacie, nu practică această meserie pentru că "are din ce trăi", Paul Karst. Ulterior familia Karst (căreia i se naște un copil) se mută la Viena atunci când este în culmea puterii economice, cu toată opoziția bătrânului Emil Calaff, părintele familiei, care se dovedește mai inteligent și mai practic decât ginerele lui.: el preferă Galațiul "primitiv și rudimentar", dar mult mai sigur în perioada imediat premergătoare primului război mondial. Revenirea familiei Karst de la Viena, sărăciți, lipsiți de orice mijloace materiale după primul război mondial dovedește clarviziunea bătrânului sever până la duritate, dar și suferințele produse de război, ca și nesiguranța averii din lipsa asigurărilor. Suferințele războiului sunt prezente și la Galați, atât în timpul său, cât și după aceea. Romanul se încheie odată cu nașterea autoarei, strănepoata lui Emil Calaff, nepoata fiicei celei mai mari a acestuia, Laura Farg și fiica fiicei acesteia și a soțului ei, Lia și Conrad Klar. Apropo, căsătoria acestora din urmă este o problemă: e prima căsătorie din dragoste din familia Calaff, acceptată de nevoie, deoarece un contabil (chiar apropiat patronului și omul lui de încredere), care are o cumnată croitoreasă (deși de lux) nu este considerat potrivit pentru a primi mâna nepoatei acestuia, care învățase la pension. Toate căsătoriile au forma unor mezalianțe, în care sunt tratate chestiunile de blazon și de zestre în primul rând, banii având chiar rolul de a compensa unele eventuale defecte fizice ale miresei respective, scoasă pe piața căsătoriei, aranjată totdeauna prin intermediul unui pețitor.

Cine este "bătrânul" Emil Calaff? Răspunsul este: un om de afaceri evreu harnic, întreprinzător, inteligent, dar deosebit de dur. El a reușit prin propriile lui eforturi. Dacă aceste calități îl fac să aibă succes în afaceri, ele devin defecte atunci când își tiranizează familia, sau când îi tratează cu dispreț pe oamenii săraci, printre care pe proprii lui lucrători. El este proprietarul unei fabrici de săpun și de lumânări aflată la bariera Traian din Galați. Totuși, nici situația lui materială nu este cea mai bună: lumânările încep să-și piardă rolul, fiind înlocuite cu iluminatul cu gaz aerian. Pentru Emil Calaff contează prestigiul în primul rând, mergând până la a ascunde unele probleme de familie sau chiar boli până și față de medic: boala psihică a uneia dintre fiice nu este tratată ca o boală, ci ca o rușine (cu toate că el decide să-și facă datoria de părinte și să plătească îngrijirea ei). Totuși, evoluția tehnologică și cea socială își spune cuvântul. La început el renunță la trăsura, începând să circule cu tramvaiul până la fabrică și apoi – ca urmare a situației de după primul război mondial – vinde fabrica, preferând alt gen de afaceri, cu toate că este mai onorabil să fie industriaș decât negustor. Deși plătește salariile totdeauna în mod corect (cu toate că este vorba despre salarii mici), el nu acceptă nici un compromis în chestiuni de omenie. Atunci când fostul lui vizitiu, devenit muncitor în fabrică, un evreu sărac

și care își pierduse familia în urma unor boli netratabile, parte din cauza nivelului sanitar și al medicinei, parte din cauza sărăciei - îi cere un avans cu o zi înainte de salariu pentru a-și putea înmormânta fiica decedată, Emil Calaff îl refuză cu brutalitate, fără să-și facă probleme de morală sau de religie. Emil Calaff este reprezentantul judaismului desjudaizat al generației lui, comparabil cu familia Cohanovici din piesa "Manasse" de Moise Ronetti-Roman. Cadrului balzacian i se adaugă însă și aspecte ale unui cadru asemănător celui descris de Șalom Alechem, de asemenea comparabil cu unele aspecte din piesa "Manasse": pețitorul, vizitiul devenit muncitor, rabinul, chiar și Albert Farg, ginerele cel mai în vârstă al lui Emil Calaff, sau bătrâna doamnă Klar - evreii săraci, în căutare de câștig material care să le asigure minimumul de existență necesar lor și familiilor lor. Acești oameni respectă tradiția iudaică și păstrează limba idiș, dar sunt considerați "de condiție proastă" de către burghezia evreiască asimilată, snoabă, ai cărei membri refuză idișul, vor să arate că vorbesc limbile franceză și germană alături de română și au pretenții de a fi elita orașului. Bineînțeles, nu este vorba numai despre o burghezie și o elită evreiască, ci de una generală a orașului, care include parveniți români, evrei, greci, armeni și alții: Galațiul era un oraș cosmopolit. După cum săracii nu sunt numai evrei, ci - în majoritate - români din cartierul Bădălan. Autoarea descrie atât centrul orașului, strada Domnească cu clădirile ei frumoase, monumentale - biserici, palate, cafenele, case ale oamenilor bogați - cât și, ca o antiteză, mizeria din Bădălan.

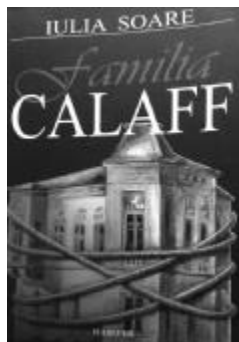
Ce se întâmplă cu alți membri ai familiei Calaff? Aici apare tragedia. Unul dintre fii, speranța tatălui, este trimis de acesta să studieze ingineria la Viena pentru a deveni inginerul fabricii. Acest fiu, Eugen, ajunge însă la concluzia că nu este potrivit studiului, dar nu-i spune acest lucru tatălui său, de care se teme - pe lângă faptul că Viena îi place. El se apucă de băut, devine alcoolic și se sinucide în fața tatălui său atunci când acesta află ce s-a întâmplat și vine la Viena pentru a discuta cu el. Alt fiu, Anatol, își sfârșește viața de tânăr, bolnav de tuberculoză. Cel de al treilea fiu, Jean, care visează să primească moștenirea fabricii, este considerat un incapabil de către tatăl său și chiar și de restul familiei, pe lângă faptul că este violent, bănuitor, disprețuitor față de cei pe care îi consideră inferiori lui, vrea să i se acorde atenție cu orice preț, probabil ca o compensație psihologică pentru lipsa de respect cu care este tratat. Dintre cele cinci fiice, una moare de mică, alta este căsătorită la 14 ani cu fratele tatălui ei, care decedează la scurt timp după aceea și ea se recăsătorește, rămânând să lucreze ca administratoare a fabricii împreună cu soțul ei și suportând furia tatălui. În afara fiicei căsătorite cu Paul Karst, apare încă una, Silvia, căsătorită la Lemberg cu un farmacist, ea fiind asemănătoare psihologic tatălui ei; totuși, în familia soțului ea este considerată

”românca”. Fiica cea mai frumoasă și mai tânără, care este bună la suflet, Lotte, este inadaptabilă. Drama ei începe în vacanța petrecută la Karlsbad împreună cu sora și cumnatul din Lemberg, când se îndrăgostește de un conte polonez scăpat. Acesta însă, la sfatul mătușii bogate, preferă fiica unui milionar. Pe lângă faptul că Lotte era evreică (ceea ce o deranjează pe mătușa bogată a contelui), zestrea pe care ea ar fi putut-o primi era cam ceea ce putea pierde respectivul într-o singură noapte la jocul de cărți. Ca urmare, Lotte își pierde controlul și se îmbolnăvește de o boală psihică. Interesant că sora ei ar fi fost dispusă ca ea să se fi măritat cu acest conte creștin, afirmând că pentru tatăl ei este mai importantă fericirea copilei lui decât biserica sau sinagoga la care merge sau nu merge ginerele... Precum vedem însă, vizavi de burghezii provinciali din Galați care, deși pleacă vara la Karlsbad ”fac economie la hrana servitoarei”, apare altă clasă socială, aristocrația, mult mai bogată sau cu pretenții mult mai mari, chiar și în cazul în care scăpata datorită pierderilor la joc.

Autoarea prezintă și evenimente istorice din Galațiul antebelic și din timpul primului război mondial. Contabilul Klar este publicist socialist, la fel ca și un profesor de limba română care se mută la Piatra Nemț. Acesta continuă să viseze la un socialism de salon, iar Klar este convins de bătrânul Calaff că el are nevoie de patroni, nu de muncitori - și părăsește atât socialismul, cât și societatea docherilor, muncitorii din port. Dan Farg, nepotul de fiică al lui Emil Calaff, care își urăște bunicul din cauza duriții acestuia, devine socialist sub influența colegului său de clasă, Ion Văcuță din Bădălan. Este menționată și demonstrația antirăzboinică din Galați de la 13 iunie 1916, soldată cu un număr de morți. Mizeria din oraș din timpul războiului nu-i scapă din vedere autoarei. Nu este exclusă nici influența orientării politice din perioada în care a fost scris romanul. În general, putem cita prefața scrisă de Henri Zalis, ”Sugestii balzaciene într-un roman cu fizionomii solicitante”, care subliniază diferența între acest roman și altele pe temă evreiască, scrise de scriitorii evrei din România, precum Isac Peltz, Ion Călugăru, Ury Benador, Felix Aderca și alții, care tratează alte aspecte din viața evreilor din România. Iulia Soare completează acest tablou, descriind viața burgheziei evreiești din Galațiul provincial. Deci, putem afirma că este încă un tablou istoric. Se pare că prezența aspectelor legate de așa-numita ”luptă de clasă” în roman se datorește condițiilor ideologice din anii 50.

În studiul introductiv citat, profesorul Zalis afirmă că ulterior autoarea nu a mai scris decât proză scurtă. Totuși, ne permitem să facem legătura cu o nuvelă prezentă în volumul ”Vârsta de bronz”, apărut în anul 1969. Nuvela, intitulată ”Înainte de plecare”,

prezintă un aspect din viața aceleiași familii Calaff puțin după sfârșitul celui de al doilea război mondial și începutul regimului comunist. Bătrânul Emil Calaff și soția lui nu mai sunt în viață. Alexandru (Sașa), fiul familiei Karst, devenit avocat, reușise să părăsească România în anul 1938, stabilindu-se la Londra. Dan Farg, devenit medic de renume, l-a îngrijit pe Paul Karst până la moartea acestuia. Ulterior, el își închide cabinetul, afirmând că ”medicina nu este negustorie”, începe să lucreze la un spital și devine activist în partidul comunist: ideile lui evoluează de la socialism la comunism, spre nemulțumirea mamei sale, care duce o existență mizeră împreună cu soțul ei deoarece chirii pe care le incasează pe casele în proprietatea lor nu cresc, însă inflația este galopantă. Marta Karst, femeie practică, reușește să

învețe limba engleză și să obțină aprobarea de plecare în Anglia. Ea își lichidează singură mobila și lucrurile din casă, urmărind să obțină bani pe orice, până și pe o oală de noapte: ea rămăsese aceeași femeie practică și dură ca și înainte, deși este mai puțin dură decât tatăl ei. În ultimul moment, ea renunță să meargă la cimitir la mormintele părinților și a soțului ei din cauza condițiilor din oraș, care era distrus de război și neglijat: Marta Karst preferă aspectul practic. Citind această nuvelă, ca și celelate din același volum, în fiecare dintre ele fiind aluzii la viața și lumea evreiască

(în una dintre ele despre Transnistria și suferințele deportaților, în alta la fiica unei familii evreiești din Bacău - de ce tocmai din Bacău; poate că a evitat povestirea strict personală despre Galați!) - ne-am gândit și la alte aspecte. Ramura ”poloneză” a familiei nu este menționată: probabil că și-au pierdut viața în Holocaust. Ne putem gândi că autoarea nu voia să scrie numai proză scurtă, ci poate că încă un roman, sau o eventuală trilogie. Este oare posibil ca ea să se fi gândit să scrie un roman despre aceeași familie Calaff în perioada interbelică și poate chiar altul despre familia Calaff în anii de după cel de al doilea război mondial? Poate că încetarea ei din viață, în anul 1970 la mai puțin de 51 de ani, ca urmare a unui cancer galopant, a împiedicat realizarea unui asemenea proiect. Nu știu unde se află arhiva autoarei, dar poate că ea ar trebui cercetată și pe această bază ar putea fi realizat un studiu academic aprofundat asupra vieții și operei ei. Iulia Soare este unul dintre scriitorii a căror operă nu a fost cercetată suficient. Adăugăm și condițiile în care a scris și publicat volumul ”Vârsta de bronz” (nereeditat până în prezent), care include povestiri a căror publicare nu a putut fi posibilă decât în perioada scurtei liberalizări din România de la sfârșitul anilor 60 ai secolului trecut. Oricum, afirm ipoteza că povestirea ”Înainte de plecare” ar putea fi un capitol al unui roman care nu a fost publicat sau poate nici nu a fost scris, dar care urma să continue romanul ”Familia Calaff”. Alt aspect din istoria evreilor din România, care să completeze această istorie cu altă pagină, ca și romanul ”Familia Calaff”.

Livia CIUPERCĂ

Românii literare

120 DE ANI DE TĂCERE VINOVAȚĂ...

... în jurul unor informații de certă valoare documentară, lăsate - voit uitării - de către lingviștii și istoriografii români

Să frângem tăcerea și să ne amintim de Alexandru Papadopol-Calimah (Tecuci, 15.01.1833- 18.06.1898, Tecuci, Galați). Istoric, publicist, traducător, om politic. Militant pentru Unirea Principatelor. Ministru de externe (1865-1866). Ministru al Cultelor și al Instrucțiunilor Publice (1868). Membru al Societății Academiei Române (1876). Membru și vicepreședinte al Academiei Române (începând din 1885). Colaborator, la revistele: „Arhiva”, „Convorbiri literare”, „Revista literară și științifică”, „Revista nouă” etc. Editorul operei lui Costache Negri. În studiul **Limba românească** (1855) pledează pentru limbii populară. Membru în comisia care s-a ocupat de explorarea științifică a site-ului arheologic de la Cucuteni.

Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia. A carte de certă valoare!

Al. Papadopol-Calimah a „*trudit mult, temeinic, cu pricepere, în stilul cărturarilor secolului al XIX-lea, realizând o sinteză care nici astăzi, cu ajutorul mijloacelor de informare moderne, nu ar fi ușor de dus la îndeplinire. A consultat texte antice în original, fiind un bun cunoscător al limbilor clasice - latină și greacă veche - , a utilizat enciclopedii, culegeri de texte, monografii, ediții critice. a strâns laolaltă 282 de nume de autori care s-au referit la Dacia și la daci fie în trecut, fie în capitole sau lucrări întregi. Între aceștia se numără și autorii din care ni s-au păstrat fragmente, căci, cu excepția lui Strabon, Iordanes și a altor autori, tot ce ne-a parvenit este fragmentar...*” (Aurora Pețan) Rodul muncii sale a văzut lumina tiparului începând din 1872 - în revista „**Columna lui Traian**”, un total de 19 articole.

Prefațatorul cărții, Aurora Pețan, apreciază că lucrarea lui Al. Papadopol-Calimah este o „*enumerare a izvoarelor care vorbesc despre ceea ce s-a scris despre daci, dar s-a pierdut*”. Atrag atenția și consemnările autorului despre acele scrieri care e posibil să fi făcut referire la Dacia (daci, geți), „*extinzând aria posibilelor izvoare și la scrierile pierdute care au tratat despre sciții din zona Mării Negre...*”, conștient fiind că geții mai erau numiți și „*sciți*”/ „*Scythia*” - principalul argument fiind acele fragmente rămase din **Getica** lui Criton.

După o muncă de cercetare susținută și aprigă, Al. Papadopol-Calimah rămâne trist și dezamăgit, gândind la atâtea mărturii pe care le-am avut și s-au pierdut. Adevărul este că s-a scris foarte mult despre dacii noștri - străbunii, dar noi nu le cunoaștem (sau nu s-a mai vrut a le cunoaște). Toate traducerile din greacă și latină - din acest volum - sunt realizate de Al. Papadopol-Calimah.

Pentru a ne convinge cât de prețioase sunt aceste cercetări asidue realizate de Academicianul (cu A mare) Al. Papadopol-Calimah, oferim cititorilor noștri doar o parte dintre mărturiile care întregesc adevărul că strămoșii noștri au avut o LIMBĂ. Pe drept cuvânt, au fost considerați „*barbari*” - prin aceasta înțelegând puternica lor personalitate de oameni vajnici, orgolioși și neînfricați, dar și „*nemuritori*” - oameni prețuiți, despre care se știa în întreg acel spațiu, înghițit mai apoi, de cuceritorii romani.

Pe Al. Papadopol-Calimah l-a preocupat mult scrierile lui **Publius Ovidius Naso**, scriind: „*OVIDIU, exilat din ordinul împăratului Augustus pentru că a iubit, la anul 9 d. Hr., la cetatea Tomis situată la gurile Dunării, unde a stat opt ani până a murit la anii 17 d. Hr., a învățat limba dacilor și a scris o carte în limba dacă...*” Și nu sunt exagerări, aceste informații ne sunt oferite de către însuși Ovidiu - în **Tristele și Ponticele**. Pentru ca să le pătrundem adevăratele sensuri, e nevoie de un bun traducător. Și Al. Papadopol-Calimah s-a dovedit un subtil traducător. A pătruns în miezul versurilor lui Ovidiu și a descoperit nestemate. Depinde dacă au înmiresmat vreodată și conștiința Academiei Române!

Să ascultăm frumoasele sale versuri. Poetul latin se plânge că a uitat limba sa, mai mult - a reține: că a învățat și să scrie în limba getică:

„Saepe aliquod verbum quaero, nomenque locumque
Nec quisquam este a quo certior esse queam.
Dicere saepe aliquid conanti, turpe fateri,
Verba mihi desunt: didicique loqui.
Threicio Scythicoque fere circumsonor ore,
Et videor geticis scribere posse modis.
Crede mihi, timeo ne sint immista Latinis,
Inque meis scriptis Pontica verba legas...”

„Adesea întreb despre vreo vorbă de un nume sau loc, / dar nu-i nimeni care să mă poată lămuri. / Când încerc să spun ceva, deseori îmi lipsesc cuvintele; / mi-e rușine s-o mărturisesc - m-am dezvățat să vorbesc. / În jurul meu glăsuiesc aproape numai guri tracice și scitice. / Îmi pare că aș putea scrie în versuri getice. / Crede-mă, mi-e teamă că s-au strecurat printre cele latinești”. (**Tristele**. Cartea III. Elegia XIV)

Să reținem, din traducerea lui Callimah, că Ovidiu afirmă despre limba getică că este „grosolană”: „*Inter inhumanae nomina barbariae*”. „Între populațiile necivilizate, cu nume barbare” (**Tristele**. Cartea III. Elegia IX) (**Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia**, p. 36-37)

Poetul roman se plânge că este nevoit să vorbească „limba sarmată” și că versurile sale s-au strecurat „cuvinte barbare”:

„Ille ego Romanus vates, ignoscite, Musae
Sarmatico cogor plurima more loqui.
En pudet, et fateor, iam desuetudine longa
Vix subeunt ipsi verba Latina mihi”.

„Chiar eu, poet roman, iertați-mă Muzelor! / sunt silit să vorbesc de cele mai multe ori după obiceiul sarmat. / Iată, mi-e rușine, dar mărturisesc din cauza / dezobișnuinței îndelungate, / chiar mie îmi vin greu în minte cuvintele latine”. (**Tristele**. Cartea V. Elegia VII) (**Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia**, p. 38)

După trei ani de exil, Ovidiu a învățat limba getă și sarmată. Iată dovada:

„Ipse mihi videor iam didicisse Latine
Iam didici Getice Sarmaticeque loqui”.

„Eu însumi am impresia că m-am dezvățat de limba latină / căci am învățat să vorbesc limba getică și sarmatică”. (**Ponticele**. Cartea III. Scrisoarea II, vers 40) (**Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia**, p. 39)

Ovidiu este îndurerat, pentru că geții - „stupizi”, râd de cuvintele lui latine:

„Barbarus hic ego sum, quia non intelligitur ulli;
Et rident stolidi verba latina Getae!...”

„Eu sunt aici barbarul, căci nu sunt înțeles de nimeni: / când aud cuvinte latinești, geții râd prosteste...”

(**Tristele**. Cartea V. Elegia X)

După patru ani de exil, când Ovidiu împlinise deja 56 de ani, se pare, geților li se făcuse milă de nenorocirea sa:

„Nulla Getis toto gens est truculentior orbe:
Sed tamen hi nostris ingemuere malis”.

„Nu este în toată lumea un neam mai sălbatic decât geții; / totuși și ei au plâns la suferințele mele”.

(**Ponticele**. Cartea II. Scrisoarea VII)

Iată o informație este extrem de utilă, pentru noi. Aflăm un nume – de Rege, deopotrivă, Poet: **COTYS**, mult prețuit de geți:

„Ad vatem orantia brachia tendo...” „Întind brațele rugătoare către tine, ca poet către poet...” (**Ponticele**.

Cartea II. Scrisoarea IX)

Selecția, comentariile și traduceri realizate de Al. Papadopol-Calimah sunt de o mare valoare documentară, istorică și literară, deopotrivă. Foarte prețioase și demne de toată atenția. Din nefericire, tăcerea planează. Și e regretabil.

Dacă Ovidiu a dedicat geților versuri pline de sensibilitate, noi de ce nu facem nimic pentru strămoșii noștri? Uităm, că de fapt, am aduce un serviciu privind **identitatea** noastră, a celor de azi - și a celor de mâine.

Iată frumoasele versuri ovidiene: „*Tempora sacrata mea sunt velata corona / Publicus invito quam favor imposui*”. „Tămplile mele au fost încununat de o coroană sfințită, care mi-a fost impusă de favoarea publicului, deși eu nu am vrut-o”. (**Ponticele**. Cartea IV. Scrisoarea XIV) (**Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia**, p. 42)

Ar merită să ne aflăm - cu mai mult sârg - originile!

Bibliografie: Al. Papadopol-Calimah – **Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia** (Ed. Dacica, București, 2007)

Violeta IONESCU

BARBU NEMȚEANU

- poetul prea grăbit (IV)

Din opera lui Barbu Nemțeanu, după 15 ani, au rămas suficiente poezii, la număr, care să verifice o valoare reală a liricei noastre.

Ultima lui manieră poetică pe care o ilustrează poezia „Siestă” a deschis drumuri noi în lirica noastră, creând genul poeziei de interior, de surde notații, de discrete semnalizări cu absolutul. Și asta e suficient ca Barbu Nemțeanu să rămâie un poet” (Aprilie 1934).

Poezia lui a avut ecouri îndepărtate. La Botoșani, Gustav Segal (n. 1902), cunoscut sionist, a înființat și condus Biblioteca Populară „Barbu Nemțeanu”.

În 1939, revista bucureșteană „ADAM”, nr. 141-142/ 15 iunie - 1 iulie, director proprietar M. Grinder, îi publică două poezii.

Sonet

*În ochi-mi când te uiți mă înfioară
Privirea ta, poete! Ce magie
Te-ndeamnă să-i scrutezi cu-așa tărie
De parcă i-ai vedea întâia oară?*

*Cum soarbe câmpul roua zăpezie
Astfel sorb eu întreaga lor comoară
de gânduri, de colori, de armonie
De forme ce-s menite să nu moară*

*Așa cum mi te-arăți, tu ești simbolul
Vieții trecătoare. Când sortirea*

*Va cere să-i plătim și noi obolul.
Uitarea peste noi când se va cerne*

*Cum sorb acum din ochi-ți nemurirea
Voi fi stăpânul formelor eterne.*

Ebrea

*...Iar când a fost la despărțire,
Mănată de-un bizar îndemn,
Iubita, roabă a lui Iehova,
O biblie mi-a dat ca semn.
De-atunci, mi-s ochii tot pe file,
Dar taină slovele-mi rămân:
Nu vor nimic să spună
Îndrăgostitului păgân.*

*Întorc o pagină și alta
Și mintea cearcă să-nțeleagă;
Dar nici un grai din lumea asta
Nu vrea să prindă cartea dragă.
Dar voi privi bătrâna slovă,
Atât de lung o s-o privesc -
În ochi cu-a dragostei lumină -
Până ce oi prinde s-o citească!”*

Barbu Nemțeanu este astăzi un poet uitat. Sau prea des citat cu referire la versul lui „oraș cumplit de negustori”, etichetă aplicată urbei noastre la începutul secolului XX, talmăcită și răstălmăcită de atunci în felurite chipuri. Puțini însă îi cunosc lirica, și mai puțini știu cât de sensibil și dornic de înțelegere și de dragoste

era acest om. Ar fi nedrept să ni-l amintim tot timpul cinic. De aceea, să ne întoarcem la poezie...

TOAMNA-N TREN (1915)

D-lui Heinrich Fischer

*Câmpii ruginite de-a dreapta, de-a stânga,
Și trenul aleargă prin ploaie și vânt...
Și inima plânge și geme, nătânga,
Și-mi pare că trenul mă duce-n mormânt.*

*În față-mi stau oameni cu chipuri străine,
Și parcă mi-s dușmani; privirea li-i rea.
Mă tem c-au pornit înadins după mine,
În cale să-mi steie, -nainte să-mi ia.*

*Tăcerea m-apasă... Și-n greaua tăcere,
E sfredel privirea vecinului meu;
Tăcând, el voiește să-mi smulgă mistere
Și dânsul să tacă, să tacă mereu.*

*Dar sufletu-mi trage perdelele grele,
S-ascund sub pleoape privirile-mi vii;
Rămân ferecate gândirile mele;
Și... plouă pe-ntinsele triste câmpii.*

*Da-n vreme ce ploaia mărunț se tot cerne,
Vecinu-mi, deodată, suspină din greu...
Și, fără de veste, pe gându-mi s-așterne
O vagă și fină părere de rău...*

*Străinii din față-mi, cu buzele mute,
Cu frunțile triste... se poate că sunt
Și dâșii, sărmane ființe bătute
De apriga soartă, de biciul ei crunt.*

*Aleargă și dâșii ca mine, -nainte,
Spre alte limanuri, visând vrun noroc;
Ni-i drumul același, dar au alte ținte,
Și numai nevoia le-a strâns la un loc.*

*Și dacă tot altu-i resortul ce pune
Avântul de ducă în mine și-n ei,
De unde veniți voi, o, gânduri nebune,
Ce-mi spuneți că dâșii sunt dușmanii mei?*

*Se poate că-ntr-înșii e-un suflet mai mare
Și-ar ști să m-ajute de-aș vrea să le-o cer;*

*Ei poate n-așteaptă decât o chemare,
Să facem cu toții falangă de fier!*

*O, ploaie de toamnă, cu ritmuri de lene,
Torente ce fără de noimă tot cad,
Tu faci să-ncolțească în gând buruiene,
Căci nu vii din ceruri, tu picuri din iad!*

*Hai, suflete, uită de ploaia de-afară,
Că nu e mai mare vrăjmașă ca ea!
Visează că-i soare pe ceruri și-i vară
Și lumea că-i bună și-ntreagă-i a ta!*

*Și-n vreme ce-adorm liniștit ca o floare,
Mi-e sufletul rugă ce susură lin:
- Trimite-mi, o, Doamne, mai repede soare,
Să văd un prieten în orice străin!*

Referințe:

ȘOITU, Dumitru D. *Barbu Nemțeanu - un poet cu o voce distinctă*. În: „Supliment literar-artistic” (Suplimentul cotidianului “Viața nouă”), nr. 28, martie 1988, p. 3 (din arhivele B.V.A.U, PIV 272).

CIOPRAGA, Constantin. *Barbu Nemțeanu: [referințe biobibliografice]*. În: „Literatura română între 1900 și 1918”, Constantin Ciopraga, Iași, Editura Junimea, 1970, p. 330-331 (BVAU/ II 34.589)

GALACTION, Gala. *După douăzeci de ani*. În: „Opinii literare”, Gala Galaction, București, Editura Minerva, 1979

ISTORIA SUBIECTIVĂ A GALAȚIULUI

Nu spun o noutate, dacă afirm că orașul Galați are deja o monografie, ba chiar una articulată, elaborată științific, după toate regulile lucrului bine făcut și bine documentat de regretatul istoric Paul Păltănea. Și la fel, aș spune o banalitate piezișă dacă afirmă că orice monografie, oricât de documentată ar fi, reclamă din vreme în vreme reevaluări, revizuirii, adăugiri și aduceri la zi a materialului constitutiv. Câtă vreme cercetarea istorică își menține neepuizată curiozitatea, dinamismul și continuă investigațiile, nici o monografie nu poate fi considerată ca desăvârșită, încheiată și nu poate fi proiectă într-un absolut nerevizibil. Oricât de completă ar părea la prima vedere, o lucrare monografică trebuie, din vreme în vreme să fie scoasă la soare, la vânt și să primească în cuprinsul ei tot ceea ce s-a descoperit între timp.

Așa stând lucrurile, ne putem întreba, ce se poate spune despre cercetările neobositului cărturar Săndel Dumitru, în recenta sa apariție livrescă **Galațiul, așa cum mi-amintesc** (Editura Istros, Brăila, 2013) despre izvoarele sale, despre materialul imens cumulat în urma unor cercetări desfășurate și prelungite pe parcursul mai multor decenii de trudnicie, de scormonire a arhivelor, a publicațiilor vechi, a stampelor și a risipirilor iconografice? Sunt o prelungire, o complinire, sau o paralelizare a demersurilor efectuate de Paul Păltănea? Mi se pare că puțin adevăr sălășluiește în orice răspuns, oricare ar fi acesta

Un lucru e sigur. Cele două lucrări nu se suprapun și nu se elimină reciproc. Citite în paralel, cele două abordări oferă cititorului o imagine completă asupra devenirii toposului gălățean și asupra locului ocupat în cadrul mai larg al istoriei naționale.

Încă ceva. Cartea lui Săndel Dumitru are o compoziție originală. Cititorul trebuie s-o citească în întregime pentru a descoperi și detașa aspectul care îl interesează. De altfel, aceasta este și miza autorului. Și-a propus să evite lectura selectivă, doar a diviziunilor care răspund unor teme urmărite special și să determine cititorul la o lectură integrală. Dacă

stratagama va da rezultatele așteptate este prematur să ne pronunțăm.

Acum despre carte. Ceea ce ne propune autorul în această carte este doar primul volum dintr-o serie de șase, ceea ce înseamnă că întregul demers va totaliza în final peste 3000 de pagini - un adevărat tezaur de date, relatări și imagini, toate însoțite de documentele lămuritoare. Reproduce, să zicem, o ilustrată (carte poștală) cu o anumită imagine a orașului vechi, dar imaginea este însoțită de incursiuni generoase despre locul din imagine, cu documente care lămuresc imaginea din ilustrată. Comentând, bunăoară, o ilustrată care înfățișează cartierul **Bădălan**, autorul nu uită să amintească de situația dramatică prin care a trecut Galațiul în 1971, când nava Vrachos încărcată cu 1500 de tone azotat de amoniu a fost la un pas de a produce un mare dezastru. Figura *sub pavilion*

panamez, dar cu armator grec din Pireu, avea un deplasament de 500 de tone, se afla în portul Galați la dana 27, bazin docuri. Acolo trebuia să încarce 3000 de tone de azotat de amoniu. Deja se încărcaseră 1500 de tone și în momentul acela s-a declanșat incendiul. Era un vapor verchi cu aburi. De aici a venit problema. Fochistul de pe navă a umblat cu o festilă aprinsă și de la injector au sărit pe punte

niște picături de păcură, în flăcări. Focul s-a întins repede pe punte și la sala mașinilor. Ofițerul de la dana 27 a dat imediat alarma, ne povestește cpt. Gheorghe Drugan. După numai o jumătate de oră opt nave au pus tunurile de apă pe Vrachos. Navele au remorcat epava cale de șase kilometri, pe direcția spre Tulcea, până la mila 77. Timp de 24 de ore s-a vărsat apă asupra vaporului incendiat. Am avut cu toții o noapte albă atunci, putea fi o Hiroșimă aici. N-au fost nici răniți, nici morți. Pe plan local s-a decis ca o parte din populația din Galați să fie evacuată. Era vorba de cartierul Bădălan. Vrachos a servit la puțin timp după aceea ca decor pentru filmările din filmul Explozia, regizat de Mircea Drăgan și inspirat din acest caz

dramatic. Vaporul a primit alt nume. Poseidon. Au jucat actori celebri, precum Colea Răutu, Gheorghe Dinică, Draga Olteanu-Matei și Toma Caragiu. Colea Răutu avea rolul căpitanului din portul Galați. A jucat chiar în uniformă mea, pentru că aveam amândoi aceeași măsură la haine, ne dezvăluie adevăratul căpitan Drugan, un secret de culise. (p. 165-166).

Am reprodus întreaga explicație pentru că memoria omului este scurtă și puțini își mai amintesc de acea noapte de groază și de adevăratul pretext al scenariului filmic, dar astfel de istorioare sunt presărate peste tot în cartea lui Săndel Dumitru.

Multe pagini sunt consacrate reconstituirii istoriei unor case și clădiri mai deosebite care, cu parfumul lor de epocă (la belle époque), teaurizează peisajul citadin al urbei de la Dunăre, și degajă o nuanță de vechime, de oraș medieval, de efervescentă economică. Regăsim în aceste pagini toate explicațiile care privesc arhitectul, construcția, stilul, dar și informații esențiale despre proprietarii sau despre vechile instituții publice adăpostite.

Vorbind despre Gara orașului, autorul reconstituie întreaga istorie a intrării orașului Galați în circuitul reperelor C.F.R. În septembrie 1866 Parlamentul Român votează legea pentru concesiunea construcției liniei Vîrciorova-București-Buzău-Brăila-Galați-Tecuci-Roman și Tecuci-Bârlad în lungime totală de 915 km. Unui consorțiu german în frunte cu doctorul Strousberg. Concesiunea era dată pentru o perioadă de 90 de ani, prețul construcției fiind de 270000 franci aur/km. Statul român garanta 7,5% din capitalul investit drept dobândă și amortisment. Pentru obținerea capitalului necesar construcției, consorțiul era autorizat să emită obligațiuni a căror dobândă era plătită pe timpul construcției de către consorțiu, iar după terminarea lucrărilor și darea liniilor în exploatare, de către statul român, din venitul obținut prin exploatarea căii ferate. La 10 septembrie 1868 se pune piatra fundamentală a Gării de Nord din București, iar la 27 decembrie 1870 se deschide provizoriu linia București-Buzău-Brăila-Galați-Tecuci-Roman. În primăvara anului 1971 ploile distrug o parte a liniei, întrerupând circulația. Guvernul Român refuză în consecință plata cuponului pe ianuarie 1871. Compania Strousberg neîndeplinindu-și obligațiunile a fost înlocuită prin Noua Societate a Acționarilor C.F.R. La 13 septembrie 1872 se deschide oficial linia Pitești-București-Buzău-Galați-Tecuci-Roman, iar la 9 mai 1978, linia Pitești-Vîrciorova. În decembrie 1879 și în ianuarie 1880 Parlamentul,

sub presiunea Germaniei, care condiționa de aceasta recunoașterea independenței noastre, votează răscumpărarea liniilor construite și administrate de consorțiul Strousberg și apoi de Noua Societate a Acționarilor C.F.R. și astfel ia ființă în 1 aprilie 1880 prima direcție a C.F.R. constituită din domnii Kalinderu, Stătescuși Fălcoianu. O imagine foarte interesantă avem azi a uneia dintre puținele gări feroviare Strousberg rămase în picioare până în anul 2008, este cea a gării orașului Galați. Distanța destul de mică de Lacul Brateș face ca aceasta să fie vizibil lângă cartierul din valea orașului cu numele de Bădălan și lângă mahalaua Cărămidăriei, unde era construită gara de călători a orașului, locul unde avea să sosească în 1970 primul tren de călători, un El Dorado la malurile Dunării, cum avea să remarce plin de nostalgie și de dragoste pentru uriașa instituție civilizatoare, numită calea ferată, prietenul meu feroviar, scriitorul, istoricul și inginerul Gheorghe Rugină, fratele d-lui profesor academician, Anghel Rugină, gălățeanul care avea să facă mare cinste patriei sale, ca economist de mare calibru pe pământul făgăduinței, care era S.U.A.

La fel de detaliate sunt și informațiile care însoțesc mulțimea efigiilor reproduse de autor în masiva sa carte. Sunt evocați și comentați în medalioane condensate, dar precise, exacte efigiile multor personalități implicate cultural sau administrativ în evoluția Galațiului. Regăsim aici imaginea popularului artist Nae Leonard, a latifundiarului Alexandru D. Moruzi, vecin de moșie cu Cocuța Conachi, vrednica fiică a logofătului-poet, a pictorilor Camil Ressu și Nicolae Mantu, a fostului primar Constantin Ressu, a actriței Fany Tardini-Vlădicescu, în trupa cărei îl vom regăsi și pe elevul Mihai Eminescu, a cunoscutului om politic Mihai G. Orleanu, în două rânduri primar al Galațiului, al lui Spiru Haret, despre care aflăm că s-a născut la Hanu Conachi și a multor generali care s-au remarcat în războaiele pentru apărarea ființei naționale.

Nu mai insistăm. Cartea trebuie citită din doască-n doască, nicidecum comentată. Pentru prima dată am fost pus în dificultate vorbind despre această lucrare. Ce să spui despre această carte când toate sunt la fel de importante și demne de reprodus? Îl felicit pe autor pentru imensul său travaliu și-i dorim putere de muncă pentru împlinirea întregului proiect. Aștept cu o înfrigurare nereprimată următoarele cincisprezece tomuri. Este cartea care nu trebuie să lipsească de pe masa de lectură a niciunui gălățean.

AȘIUAȚĂ CEL VICLEAN

Eroii unui neam nu devin eroi prin naștere. Se nasc și ei la fel ca oricare dintre noi și, în condiții normale, nu se deosebesc prea mult - prin comportamentul civic - de ceilalți membri ai comunității. Doar în cazul în care viața îi pune în situații critice, speciale reacționează... specific. O țară fără eroi este o țară lipsită de orice demnitate istorică. Fiecare epocă își are eroii ei, numărul lor fiind direct proporțional cu amploarea evenimentelor care au marcat viața comunității în timpul respectiv.

Nici lichelele și nici potlogarii de toate nuanțele sau escrocii de ultimă speță, crema maidanului, nu fac excepție de la această regulă. Se nasc și ei la fel ca toți ceilalți, adică fără vreun semn distinct, care le-ar putea trăda „vocația” de mai târziu. Cu timpul însă și, mai ales, în urma unor fenomene destabilizatoare, a unor evenimente în care eroii s-au remarcat prin fapte nobile și prin mari sacrificii, ei se străduiesc să beneficieze de cât mai mari avantaje, însușindu-și în primul rând meritele eroilor și autoproclamându-se ei înșiși eroi.

Niște colegi și buni prieteni din Germania, nemți get-beget, mi-au adus acum aproximativ treizeci de ani, cu ocazia unei călătorii de studii prin țara noastră, vestea uneia dintre remarcile cele mai insultătoare făcute vreodată la adresa românilor. Chiar atunci apăruse în presa lor articolul intitulat: „*Mămăliga nu explodează!*” Mi-au spus-o cu jenă, scuzându-se. Nu ei scriseseră de fapt articolul.

M-am purtat în continuare ca o bună gazdă, deși fusesem puternic afectat. Le-am arătat muzee, cărți, le-am pus la dispoziție discuri, pentru a audia muzică din toate genurile, demonstrând astfel virtuțile spiritualității românești.

„Foarte bine!”, exclamau eide fiecare dată. „Și totuși de ce nu faceți și în plan social-politic ceea ce ați făcut și faceți încă atât de bine în plan cultural-artistic? Cei din Europa occidentală cred că ați căzut într-un fel de letargie politică”.

„Nu au dreptate”, ripostez, eu. „Avem deja o binecunoscută dizidență și mai avem și personalitățile din exil”. „Într-adevăr, aveți, se știe asta foarte bine, numele oponenților sunt stimulate la noi - altfel ar fi dezastru - dar sunt totuși foarte puține”. Apoi i-am numit pe cei aflați în țară. Două nume de femei și vreo câteva de bărbați „Sunt foarte mulți oponenți ai regimului în țară, dar nu mai au curajul a se manifesta deschis”. „Adevărații dizidenți își afirmă opinia fără teamă, indiferent de consecințe. Atitudinea lor mobilizează masele și descurajează opresiunea”, ripostează nemții, pedalând clar pe firul logicii.

„În primii ani de la instaurarea comunismului și românii au fost mult mai combativi, dar opresiunea a fost înfiorătoare. Sute de mii de oameni au înfundat pușcăriile și lagărele de exterminare. Mulți dintre ei nu s-au mai întors niciodată și nici nu se știe măcar pe unde au fost înmormântați

Fiind zilele Crăciunului, adică „Vremea Colindelor” i-am condus prin câteva sate ca să vadă obiceiurile locului. În casa unui țăran s-au adunat mai mulți vecini. Grupul format din femei și bărbați a cântat colinde. Ochii nemților străluceau de satisfacție, de plăcere estetică. Ei știau multe despre folclorul românesc, dar izbucnirea aceasta spontană de creație autentică i-a uimit. „Admirabil!!!”

O femeie între două vârste s-a desprins din grup și a cântat de una singură un cântec foarte vechi pe care nu-l mai auzisem nici eu vreodată. Era vorba despre dragoste și despre florile de salcâm. O voce puternică, curată, cu un timbru plăcut, fără excese. O adevărată artistă! „E o țarancă?” „Da, e o țarancă”. „Dar unde a făcut ea școala de canto?” „Aici în comună”. „Au conservator?” „Da, au” șarjez eu. „Conservatorul lor se numește tradiție”. „Oriunde vom merge, vom găsi folclor valoros și astfel de «interpreți»”. „Formidabil!”

Gazda aduce o mămăligă fierbinte cu tochitură și alte bunătăți. „Este și pentru noi?”, mă întrebă discret nemții. „Categoric, este pentru toți cei de față, dar în primul rând pentru voi. Fiți atenți însă că mămăliga explodează!”

S-au uitat bănuitori la mine. Băusem un pahar de vin și ei credeau că aș putea avea un acces de furie, amintindu-mi - probabil - de articolul cu pricina. Stau un timp în fața lor foarte sobru, aproape încruntat. „Are însă explozie întârziată, așa că puteți mânca fără grijă”; îi bat prietenește pe umăr, le zâmbesc, ei răsuflă ușurați și râd în hohote.

Revin după un timp: „Și totuși, de ce nu faceți mai mult?”

„Poate că încă nu a venit timpul, dar până la urmă, poporul va ieși la luptă”, intervin eu, „dar să știți, că la noi situația este deosebită față de cea din alte țări. Ghearele diavolului sunt împlântate mult mai adânc în spațiul românesc”.

„Der Teufel?!” Se uită nedumeriți la mine.

„Câte nume are diavolul în limba germană?” îi întreb în continuare. „Der Teufel” răspund ei. „La noi diavolul are foarte multe nume: Dracu, Michiduță, Scaraoschi, Sarsailă, Satan, Anticrist, Necuratul, Ucigă-l Toaca, Încornoratu', Împielitatu', Ducă-se pe Pustii, Cel de pe comoară, Spiridușul casei, Scaloian Cel Viclean și altele”.

„Curios” – spun ei surprinși. „dar de ce atâtea?” „S-ar putea ca numărul acesta să fie direct proporțional cu încercările de corupere, manifestate de către Infern asupra populației de aici. Dar cel mai ciudat”, continui eu, „este Aghiuță”.

„Aghiuță, de ce?”

„Pentru că este un diminutiv al grecescului Aghios, care înseamnă sfânt. Tradus ar însemna Sfântulețul”.

„Să fie oare o încercare de

convertire a diavolului, ilustrată în credințele poporului român?”

„Nu. În nici un caz”, spun eu. „S-ar putea să ilustreze mai degrabă încercarea de infiltrare a Răului în structurile Binelui, poate cea mai perfidă încercare de deghizare a Diavolului în postura Sfântului autentic. În raportul Rai-Iad, nu există decât un sens și anume cel de cădere. Sensul invers, de înălțare nefiind cunoscut nici în religia creștină și nici în credințele noastre populare.

Diavolul își ascunde propria lui

identitate. El nu mai este El (Diavolul). El este CELĂLALT, adică SFÂNTUL (opusul lui). Devenind „Sfânt” prin deghizare (schimbarea numelui etc.), impostorul îi calomniază cu vehemență pe sfinții autentici, instigând oamenii împotriva lor. Cu cât ura pe care el o va stârni va fi mai mare, cu atât șansele de a nu fi demascat vor crește, iar numărul propriilor simpatizanți - adepți - de asemenea. Pe de altă parte, în plan simbolic s-ar putea ca prezenta lui Aghiuță să ilustreze chiar impostura demascată și trimisă la locul ei și, totodată, un avertisment permanent, adresat credincioșilor cei mai naivi. Unii comentatori au făcut legătura între diminutivul Aghiuță și proverbul „Fă-te frate cu dracul până treci puntea”. Excelent proverb! Dar interpretarea aceasta, oricât de frumoasă, nu poate epuiza complexele implicații ale „onomasticului” Aghiuță.

Îmi amintesc deseori acest dialog și trăiesc un sentiment de jenă când realizez că numărul celor care au manifestat fătăș în acea perioadă împotriva comunismului era atât de mic, deși marea majoritate gândeam la fel ca ei. Ei au devenit EROII neamului nostru, pentru că au avut curajul s-o spună deschis, atunci. Eroi au devenit și cei care au ieșit în stradă cu piepturile goale, înfruntând gloanțele în primele zile ale Revoluției. Iar când aud prin diverse locuri, de obicei aglomerate, unele „persoane” aruncând așa... ca din „întâmplare”... cu voce tare aprecieri dintre cele mai injurioase la adresa acestor oameni minunați - printre ei aflându-se și foști deținuți politici care au înfruntat călăii închisorilor chiar și câte 15-20 de ani, niște adevărați sfinți, precum și oameni de cultură de prim rang - parcă i-aș întreba: „Cine vă angrenează în această infernală mașinărie de defăimare a valorilor morale, culturale, etice și politice ale neamului românesc, măi tovarăși și tovarășe?”. Dar mă abțin. Mă uit doar cu atenție în jur - așa, din curiozitate - și zic apoi în gând, doar pentru mine: „Aghiuță, Aghiuță!”

(Legenda foto: mascați din comuna Brăhăsești, mocani, anul 1968, care alungă spiritele rele care bântuie în ultimele zile ale anului)

GEORGE ILAȘCU ȘI JOCURILE POPULARE VASLUIENE

Moto:

„Pe frământatele pământuri ale Moldovei și mai ales ale Vasluiului, unde semnul cerului a făcut să aibă loc cea mai clară victorie împotriva cuceritorilor, pe aceste frământate dealuri de pâine, în locuri limpezite de frunză se încingeau horele, iar în cămări și beciuri ne ademneau strămoșii cu gesturi de mulțumire adresate soarelui, care are bunul simț de a răsări în fiecare zi sugerându-ne să avem și noi bunul simț de a perpetua această istorie românească a gesturilor: DANSUL”

(Ion Enache).

Împătimit al artei sale, coregraful George Ilașcu slujește dansul popular vasluiian de peste patruzeci de ani. Promovându-l cu o tenacitate și o pasiune exemplară, George Ilașcu și-a făcut un crez din a ne îndemna să regândim locul pe care tradițiile și obiceiurile neamului trebuie să îl ocupe în educația copiilor și tinerilor. Instruind zeci de generații de dansatori, punând umărul la înființarea - și coordonând ulterior activitatea - multor formații de gen din județul Vaslui, colegul nostru vasluiian se preocupă - iată - și de valorificarea jocului popular din zona sa în volume de specialitate. Cel de-al doilea volum al lucrării „Jocuri populare vasluiene”, laolaltă cu primul volum rod al muncii de-o viață a maestrului, „teaurizează folclorul muzical – coregrafic din zona Vasluiului, constituindu-se ca o veritabilă moștenire dăruită cu generozitate noilor generații.”, după cum bine observă și prof. Elvira Grigoraș.

Volumul are în prima parte un pertinent studiu semnat de profesorul vasluiian Dan Ravaru: „Contribuții la studiul *Vălăretului* în județul Vaslui”, material ce își propune clarificarea unor aspect legate de problematica vălăretului, obicei foarte răspândit în sudul Moldovei, semnalat încă de la sfârșitul sec. al XIX-lea în foarte multe localități. Studiul este urmat de descrierea propriu-zisă a obiceiului: componența alaiului, personaje distincte etc.

Dragomirești, Voinești, Muntenii de Jos, Murgeni, Lipovăț, Văleni, Dumești, Laza, Tanacu, Duda Epurenii, Găgești și Dimitrie Cantemir sunt câteva comune vasluiene de unde maestrul Ilașcu și-a adunat materialul muzical și coregrafic ce alcătuiește acest volum. Întâlnim în prima parte, în capitolul „Jocuri din datini și obiceiuri”, „Jocul harapului”, „Jocul caprei”, „Jocul moșnegilor”, „Jocul calului”, „Jocul jâdanului”, „Jocul babelor”, „Brăul de rol de la Dobârceni”, „Damele și paianții”.

În capitolul „Jocuri populare” întâlnim o serie întreagă de hore (una dintre ele, „Hora pe bătaie” chiar din Hâncești - R. Moldova); întâlnim apoi „Țigănește”, „Sfredelușul”, „Jumătate joc”, „Rândurile”, „Rața”, „Alămâia”, „Mușamaua”, „Prepeleacul”, „Chindia”, „Florica” și multe altele. Menționăm că multe dintre jocurile din volumul coregrafului vasluiian sunt întâlnite și în județul Galați. Sunt jocuri de perechi, jucate pe cerc, în linie, semicerc sau coloană.

După partiturile coregrafice - scrise în sistemul Theodor Vasilescu - urmează partiturile muzicale ale jocurilor culese și prezentate în volum.

Volumul se încheie cu un colaj de fotografii cu grupuri, formații și ansambluri folclorice reprezentative pentru județul Vaslui, și de care maestrul George Ilașcu este legat într-un fel sau altul.

După o laborioasă muncă de cercetare în teren, colegul nostru mai vârstnic a editat cel de-al doilea volum de jocuri populare vasluiene la început de octombrie, lansându-l în Negrești- Vaslui, în deschiderea festivalului folcloric pentru copii „Cântec, joc și voie bună la Negrești în bătaură”. Ce dar mai frumos putea face copiilor, tinerilor prezenți la festival, decât un volum de jocuri populare, spre a-i învăța dragostea de frumos, de arhaic, respectul pentru datinile, obiceiurile, cântecele și jocurile coborâte din negura vremurilor?

Salutăm cu mare bucurie această trudă a vechiului nostru coleg și prieten, mărturie a respectului și dragostei pentru valorile arhaice ale acestui neam.

Ioan Horujenco - Coregraf -

Din istoria Poliției române

Adrian POHRIB

Poliția din Galați în primul deceniu interbelic 1918-1928

După Primul Război Mondial în fața Poliției gălățene s-au ridicat noi probleme, unele generale, regăsite la întreaga Poliție română, altele specifice izvorâte din particularitățile locale.

Spre mijlocul anului 1921, prefectul Poliției intervenea pe lângă Primărie în vederea suplimentării schemei de organizare a Poliției cu încă două comisariate de poliție, argumentând: „Sistemul de organizare fixat de acum 40 de ani nu mai este corespunzător exigențelor de azi, când populația și suprafața orașului Galați s-a mărit considerabil”. Cele două comisariate de poliție noi urmau să ia naștere pe de o parte prin divizarea Comisariatului I în două comisariate de poliție, iar pe de altă parte prin divizarea Comisariatului al V-lea¹.

În anul 1922 situația în care se găsea Corpul de pază al orașului era mai mult decât dezastruoasă, paza fiind efectuată cu un număr de 38 sergenți de oraș (pe timpul nopții 13 sergenți), din totalul de 225 cât prevedea bugetul. Explicația se regăsește în salariile foarte mici și lipsa unei cazărmi în care sergenții să-și desfășoare activitățile specifice². Majorarea salariilor, încalzarmarea sergenților (prin urmare neplata chiriei) și asigurarea unei mese calde ar fi atras angajarea de personal. Este și motivul pentru care prefectul Poliției, G. Vasiliu, se adresează Ministerului de Interne cu rugămintea de a întreprinde demersuri pe lângă autoritățile locale în satisfacerea acestor necesități, oferind chiar o soluție în ce privește localul cazărmi, care ar fi putut fi instalat într-o clădire a Primăriei cu 16 camere, situată pe str. Tecuci, unde se găsea Școala de agenți sanitari³.

Din păcate, problemele ridicate de deficitul de personal și de absența bazei logistice marchează în mod evident primul deceniu interbelic. Prefectul Poliției gălățene, Ion Amărescu, sublinia la sfârșitul anului 1928, într-un memoriu înaintat autorităților locale, faptul că instituția pe care o conducea număra aceleași efective ca în anul 1903, motiv pentru care serviciul de pază suferea de grave deficiențe, necesitatea reclamând instalarea unor posturi de alarmă sub forma unor gherete iluminate și dotate cu instalații telefonice în legătură directă cu Prefectura. La Comisariatul Gării, subcomisariatul pentru Galații Noi era instalat într-un vagon pe o linie de garaj. Desigur, una din primele preocupări exprimate de șeful Poliției era de a muta într-un imobil acest subcomisariat și de a găsi o locație pentru subcomisariatul din Cartierul Demobilizaților, absolut necesar pentru paza acestui cartier⁴.

După constituirea statului național unitar român, în urma Marii Unirii de la 1 decembrie 1918, se înființează prin decizie ministerială o nouă circumscripție de poliție, Circumscripția I-a bis Bădălan, deși Legea lui Vasile Lascăr din 1903 - lege prin care chestura Galați a fost ridicată la rangul de prefectură de poliție - prevedea existența a cinci comisariate. Acest aspect, oarecum ilegal, izvorât însă din necesități de ordin practic, a fost reglementat formal în anul 1929, în timpul mandatului de prefect al lui Ion Amărescu, când, printr-un decret regal din data de 6 martie, sunt înființate pe lângă comisariatul menționat încă trei, numărul total al comisariatelor la nivelul orașului Galați ridicându-se la nouă⁵.

Au existat și preocupări de perfecționare a pregătirii personalului polițienesc. D. C. Popescu, șeful Serviciului Special de Siguranță din cadrul Poliției gălățene, se adresa în luna octombrie a anului 1921 președintelui Comisiei Interimare în vederea acordării unei subvenții necesare procurării de mobilier (zece pupitre, o tablă și un pat pentru camera sergentului de serviciu) care avea să deservească proaspăt înființata *Școală de pregătire a agenților de siguranță și a informatorilor*, apreciind „că orașul a devenit un centru important al spionilor care lucrează în dauna neamului nostru, precum și a numeroși răufăcători care au băgat spaima în populație”⁶. (va urma)

1. Comisariatul I avea atribuții în partea de sus a orașului, comisariatul al V-lea, proaspăt înființat, urmând să aibă competență teritorială asupra părții din vale, respectiv a suburbiei Bădălan (S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului Galați*, dosar 31/1921, f. 17).

2. Un sergent câștiga 550 lei/lună (în condițiile în care chiria unei camere, situată chiar la periferia orașului, se ridica la 300-400 lei), pe când un lucrător în Port câștiga înjur de 100-120 lei/zi.

3. S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului Galați*, dosar 24/1922, f. 32.

4. *Ibidem*, dosar 2/1928-1929, f. 104-105.

5. Vezi interviul acordat de Ion Amărescu, șeful Poliției gălățene, ziarului „Vremea” din 1 iunie 1929.

6. S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului Galați*, dosar 32/1921, f. 25.

O ALTĂ FAȚĂ A CRITICULUI DE ARTĂ

MARIANA TOMOZEI COCOȘ

După ce vreme îndelungată, activitatea criticului de artă Mariana Tomozei Cocoș părea să aibă o singură și fundamentală direcție, aceea de curator al unor importante manifestări expoziționale de grup sau personale, adeseori legate de viața Muzeului de Artă Vizuală Galați, evenimente susținute temeinic prin texte de întâmpinare valoroase, o constatare nicidecum recentă și nici surprinzătoare oferă o perspectivă semnificativă asupra personalității sale.

Viziunea de analist practică de bune decenii de Mariana Tomozei Cocoș nu reușește să se așeze în opoziție cu cea de creator de artă, zonă de cercetare în care dezvoltările au fost făcute mult mai târziu din rigurozitatea științifică a

autoarei.

Prin urmare, dincolo de criticul de artă capabil de un discurs profund, de așezare a lucrurilor în spațiul unui fenomen de mai mare complexitate descoperim o pictoriță ale cărei daruri naturale au fost dublate de un studiu serios, perseverența aflându-și la Mariana Tomozei Cocoș o bază teoretică exemplară.

Așadar, pictura Mariane Tomozei Cocoș beneficiază de un suport informațional de invidiat care consolidează cu finețe trăirile artistei în fața naturii și ulterior

confirmă expresiile plastice rezultate pe pânză ori pe hârtie.

Pictor de motiv, Mariana Tomozei Cocoș preferă să se raporteze la peisaj sau la chipul uman, în demersul său de a revela esența unor descoperiri care țin mai întâi de psihologie și mai apoi de compoziție și limbaj plastic. Înțelegerea vizibilului -în datele sale esențiale de natură filozofică și estetică- își găsește în imaginea concepută de artistă cea mai bună expresie plastică. Tehnica aleasă ca metodă de cercetare, pastelul ori uleiul este subtil coroborată cu intențiile creatoarei de a da un anume tip de expresivitate compoziției. Căldura pastelului sau dimpotrivă strălucirile uleiului sunt determinante în împărțirea trăirilor cu privitorul lucrărilor ei.

Deși într-o relație foarte apropiată de natură, artista este perfect conștientă de faptul că dincolo de realul recognoscibil în câmpul picturii sale există și altceva definitoriu. Mărturisirea artistei are o însemnătate aparte în acest sens: *Motivul e foarte important pentru mine dar numai în măsura în care îmi sugerează o lume care mă transportă dincolo de prezența lui imediată.* Bogăția sugestiilor oferite de motivul ales -care funcționează ca un fel de declanșator rațional și sensibil al fiecărei lucrări- se regăsește la lectura efectuată de privitor. Chiar și parțial,

câteodată la alt nivel în funcție de experiența vizuală, fațete ale determinărilor artistei vor fi captate de privitor. De aceea, adeseori dialogul dintre creator și privitor este posibil, codul fiind deslușit.

Drumul artistei Mariana Tomozei Cocoș urmărește realizarea unei atmosfere din care componenta denumită simplu –visare- nu poate lipsi. Componentele tehnice și expresive sunt în egală măsură imperios necesare. După alegerea motivului care are categoric o deosebită semnificație urmează schițele premergătoare picturii. Schița din care fac parte

gândirea compoziției, desenul și eboșa- începe să sugereze universul unic și încărcat de surprize dorit de artistă. Tehnicile apreciate de Mariana Tomozei Cocoș sunt exact cele care corespund felului de a vedea și de a înțelege misterul naturii; cu predilecție uleiul și pastelul permit reveniri, ședințe succesive, care sunt ca o cale pe care nu o cunoști de la început și îți rezervă surprize.

Întoarcerea în atelier determină faza finală pe care o traversează lucrarea.

După căutările din peisaj urmează seria descoperirilor de atelier, trăsăturile unificatoare, tonul cel mai potrivit pe care ar vrea să-l vorbească pictura pentru a-i fi mai bine înțeles mesajul. *Culoarea este răsplata după etapa mai severă a organizării compoziției și a construcției formei - susține artista - este momentul când descoperi nuanțe, accente noi, când ele te trimit dintr-o parte în alta a compoziției pentru a stabili rezonanțe pe care în primele ședințe nici nu le bănuiai.*

Cu certitudine, căutările Mariane Tomozei Cocoș în planul picturii pe linia compoziției, a formelor, a culorii au rezultate semnificative și dau o notă în plus de mare însemnătate criticului care dublează artista.

Roxana Păsculescu, critic de artă

Un sumar bogat și deosebit de variat propune numărul din septembrie al „Revistei Române” (director Areta Moșu, redactor-șef Liviu Papuc). Soarta românilor din afara granițelor României nu este neglijată, publicându-se luări de poziții, eseuri monografice (State Dragomir, de pildă, este prezent cu o proză memorialistică privind orașul Reni), dar și un interesant interviu cu istoricul Stejărel Olaru, intitulat „Am venit în Ucraina să mă interesez de felul cum românii conviețuiesc alături de ucrainenii”, interviu realizat de către Vitalie Zâgrea.

Viorel Hodiș scrie despre „șablonizarea din amonte”, articol în memoria lui Grigore Vieru, Emanoil Bucuța despre românii dintre Vidin și Timoc („la 1923 și la 1930”), iar Doru Scărlătescu constată că în Satu-Nou (Sărata) „statuile plâng”, referindu-se la monumentele închinat lui Eminescu și Taras Șevcenko, dar și la un anumit tip de ospitalitate... Dintre recenzii de carte o reținem pe cea la cartea lui Al.Ovidiu Vintilă (semnată Ioan Țicalo), carte într-adevăr deosebită, cunocând-o și noi prin câteva fragmente: „Traian Brăileanu. Dialectica unei istorii personale” (Tracus Arte, 2013). a.g.s.

Marilena Panamarcuic-Avramescu

TACHE AVRAMESCU: POVESTEA UNEI VIETI, AȘA CUM A FOST EA...

Continuăm prezentarea din numărul trecut:

Prea stimate Domnule Avramescu,

Am luat cunoștință, cu deosebită bucurie, de activitatea Dvs. folclorică și aș dori din toată inima ca să vă văd culegerile Dvs. Socotesc că vă este peste mână să porniți la București numai pentru acest scop. De aceea, mi-aș permite să vă sfătuiesc ca să-mi trimiteți prin poștă, recomandat, manuscrisul Dvs. și pe urmă vom vedea ce este de făcut. În caz că este material folcloric muzical de prin părțile locului, vă rog să binevoiți a mă încunoștința, pentru că am putea face în așa chip ca să vă pun eu un aparat de înregistrare la dispoziție și astfel am completa culegerea Dvs.

Cu alese sentimente,

Prof. G. Breazul

Str. Principesa Ileana nr. 32, București VI
București, 14.IX.934

Impresionat de calitățile muzicale deosebite ale învățătorului din Cudalbi, pe care-l cunoscuse și personal cu ocazia cursurilor de vară de la Râmnicu Vâlcea, profesorul G. Breazul își oferă tot sprijinul pentru ca talentatul învățător să poată studia muzica

20.VIII.938

București

Scumpe Domnule Tache Avramescu,

Fii, te rog, bun și fă cererile de detașare și le îndreaptă, pe cale legală, locului în drept, eu urmând să mă interesez pentru ca, după meritele Domniei Tale, cu totul deosebite, să poți studia muzica așa cum trebuie și cum vrei Domnia Ta.

Cu alese sentimente,

Breazul

În 1938, FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ «PRINCIPELE CAROL», în dorința de a face să pătrundă cât mai multe și mai valoroase coruri românești la sate, a hotărât să tipărească în «CARTEA SATULUI» o culegere cu caracter antologic și a însărcinat cu alcătuirea ei pe profesorul și compozitorul Nicolae Oancea. Autorul a selectat pentru această Culegere și corul pe patru voci mixte: «NEVASTA CARE-I IUBEĂȚĂ», de Tache Avramescu.

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ

„PRINCIPELE CAROL”

SERVICIUL PUBLICAȚIILOR

Nr. 2130

București, 05.02.1938

D-lui Tache Avramescu

Învățător

Com. Cudalbi, Jud. Galați

Stimate Domnule Avramescu,

Fundația Culturală Regală Principele Carol, în dorința de a face să pătrundă cât mai multe și mai bune coruri românești la sate, a hotărât să tipărească în Cartea Satului - Culegere cu caracter antologic de câteva asemenea coruri și a însărcinat cu alcătuirea ei pe d-l. N. Oancea.

Am crezut că dintre autorii și culegătorii de muzică populară, cari au dreptul să fie cât mai cunoscuți între săteni și să le facă educația muzicală, după ce s-au priceput cu atâta artă și cu atâta iubire să le asculte și să le armonizeze cântecul, nu puteați lipsi D-Voastră și opera D-Voastră și am luat în Culegerea noastră:

Corul pe patru voci mixte:

„Nevasta care-i iubeață...” de T. Avramescu pentru care vă arătăm, și pe această cale, toate mulțumirile noastre.

DIRECTOR GENERAL

Emanoil Bucuța

ȘEFUL SERVICIULUI

indescifrabil

Tot în 1938, Tache Avramescu este delegat de Revizoratul Școlar al Județului Covurlui să reprezinte învățătorii județului la CURSURILE SPECIALE DE MUZICĂ ȘI DESEN cu învățătorii din toate județele țării, organizate la Râmnicu-Vâlcea, în perioada 10-20 Iulie 1938. Reprezentantul județului Covurlui face aici o impresie excelentă, obținând, la MUZICĂ, calificativul EXCEPȚIONAL, acordat de trei compozitori remarcabili: N. SAXU, G. BREAZUL și ACHIM STOIA.

(va urma)

Morphochroma

Setea de puritate

Corneliu STOICA

Mihail Gavrilov (1899 – 1968), Emilia Dumitrescu (1921 - 2005), Vespasian Lungu (1927 – 1994) și Ion Găță (1946 – 1994) sunt câțiva artiști plastici brăileni care au

cultivat în creația lor și pictura în acuarelă, remarcându-se pe plan național prin expresivitatea lucrărilor realizate în această tehnică. Constanța Abălașei-Donosă, și ea brăileancă, afirmată ca poetă, pictoriță și graficiană, le continuă exemplul. De Emilia Dumitrescu și de Ion Găță a fost foarte apropiată, s-a bucurat de prietenia lor, iar pe Vespasian Lungu l-a avut profesor la Școala de Arte din Brăila. La toți trei le păstrează o neștearsă amintire și oricând are prilejul îi evocă în scrierile ei sau în cadrul unor manifestări culturale.

Numele Constanței Abălașei-Donosă este desigur mai puțin cunoscut multor cititori ai acestor

rânduri, de aceea conturarea unor coordonate biografice ni se pare oportună. S-a născut la 4 februarie 1954 în Brăila. În paralel cu studiile liceale a urmat cursurile Școlii de Arte din orașul natal, apoi s-a specializat în arhitectură în cadrul Institutului „Ion Mincu” din București.

A debutat ca poetă în revista ieșeană „Convorbiri literare” și a publicat în revistele „Luceafărul”, „Ex-Librisul României” (Oradea), „Dunărea” (Brăila), „Țara Fagilor” (Suceava) etc. A editat de-a lungul anilor volumele: „Sonate” (1999), „Anotimpuri pentru prietenii mei” (2002), „Amintiri care nu mor” (2005), „Epistole și flori” (2007), „La ușa iubirii” (2009), „Poezii pastelate” (2011). Ca artist plastic și-a organizat 40 de expoziții personale în țară (Brăila, Botoșani, Galați, Suceava, Siret, Rădăuți, Putna, Sucevița, Dragomirna, Suceava, Tg. Mureș, Iași) și cinci peste hotare (Franța, Canada, Republica Moldova). În același timp a participat la peste 140 de expoziții colective din România, Franța, Turcia și Italia. În 2004 a tipărit cu sprijinul Arhiepiscopiei Dunării de Jos albumul de grafică intitulat „Ctitorii Ștefaniene”, iar în acest an a adus un omagiu Luceafărului poeziei românești prin editarea cărții-album „Avem nevoie de Eminescu” (Editura „Nico”, Tg. Mureș), prefăcută de Î. P. S. Arhiepiscop Dr. Casian Crăciun. Este distinsă cu numeroase premii atât pentru activitatea literară cât și pentru cea din domeniul artelor plastice. Dintre acestea am aminti Marele Premiu pentru Desen și Premiul Special al Juriului obținute în 2012 la Concursul Internațional de Artă „Arta și Viața” de la Asakusa (Japonia), localitate unde anul acesta, în noiembrie, va fi prezentă cu o expoziție personală de pictură și grafică. Lucrări ale sale se găsesc în colecții private din România, Franța, Grecia, Italia, Canada, S.U.A, Republica Moldova.

Creația plastică a Constanței Abălașei-Donosă excelează în desene executate în peniță și în picturi în acuarelă, acestea din urmă fiind cele despre care ne vom referi în rândurile de față. Dacă foarte mulți plasticieni folosesc culorile de apă doar pentru a-și face unele schițe, mai ales atunci când se află la peisaj, pictorița brăileancă

apelează la acestea pentru a crea lucrări definitive. Așa cum se cunoaște, genul nu este deloc ușor, ci chiar foarte dificil de abordat. De aceea astăzi, în arta noastră contemporană, mulți nu-l cultivă.

Constanța Abălașei-Donosă nu are inhibiții în această privință, ea posedă toate calitățile pe care acuarela le cere: spirit profund de observație a realității, stăpânirea desăvârșită a desenului, rapiditate în execuție, spontaneitate, redarea transparențelor, asigurarea unei fluidități cromatice. Pictarea în culori de apă pe suporturi umede nu permite reveniri, iar în caz de nereușite, lucrul trebuie reluat de la început.

Genurile abordate de artistă în tablourile sale sunt peisajul, natura statică, florile și portretul. Structură poetică în toate fibrele ființei, Constanța Abălașei-Donosă vibrează la frumosul din jur și caută să rețină ceea ce acesta are esențial, fie că este vorba de un peisaj natural, de unul citadin sau de unul din grădina părintească sau a propriei case. Bălțile Brăilei, Dunărea cu bărci și vapoare trase la mal sau alunecând pe panglica albastră a fluviului, străzi ale „orașului salcârilor”, case, edificii cu semnificație istorică și culturală, arbori, câmpuri cu flori, lanuri de grâu etc., trăiesc în patruleterele sale pictate într-o armonie cromatică deosebită, respirând în libertate sub cupola imensă a cerului. Natura este surprinsă în diferite ipostaze în rotirea ciclică a anotimpurilor și în diferite momente ale zilei. Artista nu-și încarcă lucrările cu prea multe elemente, ea este sintetică și foarte sugestivă. Poezia se revarsă din lucrările sale în euritmii ce răscolesc sufletul. Lirismul ei este stenic, iar culorile au întotdeauna prospețime, reușind să redea materialitatea obiectelor, transparența apei sau freacățul frunzișului. Există la ea o sete de puritate, o dorință perpetuă de a exprima în culori calde o întreagă claviatură de sentimente. Naturile statice și florile sunt de asemenea elocvente pentru modul în care pictorița înțelege să transfigureze realitatea în graiul acuarelei. Nu întâmplător ea și-a intitulat una dintre expoziții „Florile, candoarea sufletului meu”. A immortalizat în buchete și în fire singulare fel de fel de specii, de la ghiocei, toporași, brândușe, stânjenei, crăițe, petunii, lalele, garoafe, până la frezii, iriși, margarete, trandafiri, crizanteme, dalii, crini imperiali, gladiole, cactuși etc., o paletă foarte largă de flori, pe care le-a prezentat în vestmântul lor fragil, delicat, capabil să încante orice privire și orice suflet deschis frumosului și poeziei. Privindu-le, se simte parcă parfumul lor, ființa îți este inundată de mireasma lor pătrunzătoare și încerci sentimentul tonic al bucuriei și al comuniunii cu natura generoasă, al cărei spectacol mirific nu are sfârșit. Tablourile pictoriței reprezentând peisaje și flori sunt adevărate imnuri închinare naturii, lumii vegetale și frumosului durat de mâna omului.

Dacă aceste genuri cultivate cu atâta pasiune sunt edificatoare pentru măiestria artistei în folosirea culorilor de apă, nu mai puțin semnificativă este portretistica ei. S-a aplecat asupra unor figuri de oameni simpli, obișnuiți, dar mai cu seamă a căutat să immortalizeze chipuri de oameni care înseamnă ceva pentru cultura română. De pildă, acuarelele incluse în volumul „Avem nevoie de Eminescu” (alături de multe desene în peniță), sunt mărturii certe pentru arta pictoriței în stăpânirea tehnicii acuarelei. Îi întâlnim în nenumărate ipostaze pe Eminescu și pe Veronica Micle, dar și pe cei care au scris despre marele poet: Nicolae Iorga, Garabet Ibrăileanu, Dumitru Caracostea, Dumitru Popovici, George Călinescu, D. P. Perpessicius, Edgar Papu, Ioan Slavici, Constantin Noica, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Grigore Vieru, Ion Ionescu-Bucovu. Desigur, în conturarea chipului acestora, artista s-a folosit de fotografiile, însă dincolo de asemănarea fizică cu modelele, ea a căutat să pătrundă în psihologia acestora, să surprindă trăsături morale specifice fiecărei personalități. Ilustrațiile la poeziile lui Eminescu dovedesc și ele o fantezie debordantă, o putere de a pătrunde în universul liricii eminesciene și de a găsi echivalențe plastice sugestive.

Considerată de criticul și istoricul de artă ieșean Valentin Ciucă „un produs al Școlii Vespasian Lungu”, despre care spunea că „este unul din marii acuareliști ai țării”, Constanța Abălașei-Donosă este o pictoriță care așterne culorile de apă cu o rară sensibilitate, în rafinate acorduri, indiferent dacă imaginile reprezintă peisaje, naturi statice sau portrete. Iată de ce lucrările ei plac, sunt căutate și sunt în stare să vibreze cele mai tainice coarde ale sufletului uman, să provoace nenumărate bucurii și satisfacții estetice celor care le privesc.

DIȚIONAR ARTIȘTI PLASTICI GĂLAȚENI

79. MARIN-TITREA, Adina-Moldova - pictor. S-a născut la 30 iulie 1961 în București. A trăit în Galați, din primul an al vieții, alături de părinții săi, medicii Gheorghe Marin și Gela-Macedonia Marin, până în 1985. Aici a urmat cursurile gimnaziale la Școala Nr. 28 „Mihai Eminescu”, ale Liceului Vasile Alecsandri”, după care, în 1980, s-a înscris la Institutul Politehnic, Facultatea Tehnologia Construcțiilor de Mașini. La absolvire, în 1985, a fost repartizată la o întreprindere din orașul Câmpina, unde a rămas până în 1990, când s-a stabilit definitiv la București. Pasiunea pentru desen și pictură a determinat-o încă din perioada studiilor la Galați să frecventeze Școala de Arte, în cadrul căreia a avut privilegiul să se bucure de învățătura și îndrumările pictoriței Angela Tomaselli. Expoziții personale: „Un alt fel de amintire, un alt fel de mulțumire ...” (expoziție dedicată memoriei părinților săi), Galați, Sediul Comunității Elene.

Participări la expoziții de grup: „Spring Art Salon”, Hotelul Tempo, București (2013); „Femeia în arta românească”, Galeria Elite Prof Art, Cotroceni, București (2013); „Peisaje”, Galeria Elite Prof Art, Cotroceni, București (2013), „Balcic fără frontiere”, Balcic - Bulgaria (2013); Expoziția Internațională „Symphony in red”, Galeria Elite Prof Art, București (2013). Are lucrări în colecții private din România, Franța, Italia, S. U. A., Ungaria.

Deși este absolventă a unei facultăți cu profil tehnic, Adina-Moldova Marin-Titreă a desenat și a pictat întotdeauna, iar în perioada cât a funcționat la Câmpina, peisajul de pe Valea Prahovei, locurile prin care a poposit cândva și Nicolae Grigorescu, au atras-o în mod deosebit, imortalizând pe pânză sau carton priveliști care încântă ochiul și înnobilează sufletul. După o pauză de câțiva ani, datorată unor probleme familiale, din 2008 a început să lucreze intens, abordând alături de peisaj, portretul, natura statică, florile, compoziția. Din călătoriile făcute la Paris, Londra, Amsterdam, Helsinki, Bruxelles, Bruges, Berlin s-a întors cu numeroase schițe. Pe unele le-a transpus deja în pictură, altele așteaptă să fie reluate ca motive în viitoare tablouri. Se exprimă cu ușurință în acuarelă și în ulei, tehnici pe care le stăpânește, le cultivă cu consecvență, iar confruntarea din ultimii ani, prin participarea la unele manifestări de interes național și internațional, i-au confirmat că se află pe un drum bun de evoluție. Peisajele sale, cu deschideri perspective ample, cuprinzând imagini de pe malul Prutului, din zone montane, întinderi de ape străjuite de stânci, grupuri de mesteceni, margini de crâng, luminișuri de pădure etc., sunt reconfortante, se simt în ele vibrația aerului, freamătul vegetației și palpitul vieții. Tablourile Adinei Titreă cu priveliști din natură sunt de o sensibilitate coloristică deosebită, tonurile sunt vii, atmosfera este poetică, emoționează, însuflă privitorului optimism și o nețărmită sete de a cunoaște frumusețile plaiurilor românești. Uneori peisajul este dominat de silueta monumentală a unui lăcaș de cult sau de case cu o arhitectură atrăgătoare. Aceeași atmosferă de adâncă chietudine o degajă și pânzele axate pe cultivarea motivului floral și naturile statice. Materia picturală are sonorități muzicale, este așternută pe o structură grafică trasată cu un penel sigur. Impresionează de asemenea în creația artistei compozițiile cu cai, surprinși în ipostaze diferite, cele axate pe motivul jocului călușarilor sau în care pictorița urmărește evidențierea delicateții și fragilității feminine. În rândul acestora din urmă amintiți „Fata cu pălărie” și „Geisha”, ambele pictate pe dominante de roșu-oranj. Adesea, în unele tablouri, se simt ecouri ale picturii expresioniste („Femeia vânturilor”) sau a celei abstracte („Speranță”). Nu lipsesc nici exprimările metaforice și simbolice. Preocupată în ultimul timp pentru a-și îmbogăți repertoriul picturii sale și cu teme inspirate din folclorul românesc, Adina Moldova Marin-Triflea, plecată pe drumul artei din vatra generoasă a Galațiului, este o prezență dinamică, care prin ceea ce face caută să se integreze în peisajul plasticii noastre contemporane, oferind iubitorilor de frumos tablouri care să-i înalțe emoțional și spiritual, să le creeze multe bucurii și mari satisfacții estetice.

Tudose TATU

Continuare din numărul trecut

Părintele Comisiei Europene a Dunării

Portretul mașinii de dragat

El este descris în *Journal des oesterreichische Lloyd*, ziar renumit în epocă pentru știrile sale de ordin maritim și comercial:

...Respectiva mașină de îndepărtat mărul și nisipul stabilită la Sulina constă cum am menționat anterior (Nota noastră: în numărul 66 al respectivei publicații din 1842 - din 2 vase dreptunghiulare sau pontoane, fiecare dotat cu un troliu și o cale de rulare, o ancoră și o instalație din fier destinată îndepărtării mărului care are o greutate de 5 zentner (500 kilograme).

Instalația constă dintr-o grapă cu 8 dinți în doi și înspre interior.

Lungimea grapelor este de 5 picioare venețiene - 1 picior venetian = 0,34773 m. - dinții lor de fier sunt reprezentați prin colți de fier lungi, de 2 țoli lățime și 1 țol grosime.

Grapele sunt fixate cu lanțuri de fier de calea de rulare a pontoanelor.

Funcționarea lor pe o mare liniștită este după cum urmează:

Cele două pontoane sunt plasate unul lângă altul și ancorate în afara gurii de vărsare.

Fiecare ponton pe care se află micile grape de fier se fixează perpendicular pe porțiunea puțin adâncă a bancului de nisip dinspre interior, unde acestea se lasă în jos, astfel că dinții prin greutatea instalației se înfing în banc.

Atunci începe să lucreze trolitul pontoanelor astfel că grapa cu dinții săi îndepărtează amestecul de măr și nisip reținut de pe întregul banc de nisip.

Curentul fluviului însuși ajută în această operație.

De îndată ce grapa scurmă bancul exterior și interior existent, mărul de pe dinți se dizolvă și acesta este îndepărtat înspre larg.

Apoi grapa se ridică de pe fundul apei și operația se repetă.

O parte proastă a acestei operații este că nisipul, ca și la alte mașini de dragat prevăzute cu roți, nu este antrenat în afara șenalului de la gura de vărsare, ci este doar ghidat să se depună la o altă adâncime scăzută, unde cu timpul se formează un nou banc.

Totuși apele la gura de vărsare datorită vânturilor puternice marine nu sunt conduse în larg, ci în funcție de direcția vânturilor curentul fluviului este deturnat și astfel mărul tulburat și îndepărtat de pe bancul de nisip este purtat înapoi.

Pe fiecare ponton lucrează 20 de persoane.

Acum aproximativ o lună o navă grecească cu toate pânzele în vânt și toată forța s-a lovit de una din aceste grape și a îndoit toți dinții

astfel încât au fost necesare 3 săptămâni pentru reparații și lucrul a fost întrerupt în tot acest timp.

În prezent ori de câte ori vremea o permite s-a lucrat cu sârghișă la îndepărtarea mărului și nisipului; astfel că la bancul de nisip interior s-a îndepărtat 4 țoli din înălțimea sa și nivelul apei albiei fluviului este cu 4 țoli mai adânc și navigația în mod real s-a îmbunătățit ușor... (Journal des oesterreichische Lloyd, Nr. 69 din 27 august 1842, pag.1.)

Respectiva mașină avea să funcționeze din plin în anii ce vor urma, în sens invers însă.

În 1843 un număr de 4 luni

În anul 1844 deloc.

În 1845 vreme de 3 luni

În 1846 deloc, cel puțin până la sosirea unui emisar trimis de Mihail Semionovici Voronțov la fața locului anume Alexandr Konstantinovici Rodofinikin.

Se pare că o mașină de dragat cu aburi modernă a fost în sfârșit comandată în Anglia, de administrația rusă de la Sankt Petersburg, în orice caz după remarcă amintitului Mihail S.Voronțov din 10.06.1846: „Bumaghi” câte vreți, dar mașină „ioc”!

Nu știm dacă în cursul aceluiași an ori a celui următor.

Respectiva comandă a fost înaintată totuși în anul premergător izbucnirii revoluției europene cunoscută sub numele de «primăvara națiunilor»

Anume în 1847, lucru subliniat și de știrea anexă.

Conform unui Memorandum by Count Nesselrode on the Method of Clearance adopted at Sulina, anexă la scrisoarea ambasadorului britanic la Sankt Petersburg pe nume G.H.Seymour din data de 17 octombrie 1851 adresată Vicontelui Palmerston, ministrul de externe al Marii Britanii aflăm:

...În anul 1848 o mașină de dragat comandată în Anglia a fost transportată la Odessa și expediată la Nikolaev pentru a fi montată... (Correspondence with the Russian government respecting obstructions to the navigation of the Sulina channel of the Danube, London, 1853, Anexa la Doc. Nr.30, pag.38.)

Montajul în fieful Amiralității Mării Negre a durat destul de mult dacă ar fi să ne luăm după următoarea știre.

Pe data de 16.01.1850, din Sankt Petersburg, ambasadorul britanic Bloomfield anunța într-un P.S. adică Post Scriptum că: ...m-am văzut din nou cu Conte Nesselrode și am aflat de la Excelența sa că mașina cu aburi de dragat a sosit la Odessa în momentul de față și că nu are nici-o îndoială că aceasta va fi pusă să lucreze în primăvară <la Sulina>. (Idem, Doc. Nr.7, pag. 6)

În aprilie 1850 aceasta avea să sosească la Kherson - desigur pentru operațiuni de curățire - de unde în scurt timp se spera să ajungă la Sulina, dar se pare că nu ajunsese la destinație după cum menționa Palmerston în data de 2 octombrie 1850.

Așa se ajunge la cele ce urmează.

(va urma)

Bogdan Petriceicu Hasdeu aniversări

VI. Cum a analizat Hasdeu cuvintele în dicționar?

Litera **A** constituie un bun motiv pentru Hasdeu de a prezenta un studiu care se întinde peste 50 de coloane. Această literă este analizată din punct de vedere:

- grafic, începând cu alfabetul fenician trecând prin cel sanscrit, latin, chirilic;
- fonetic, sub raport fiziologic, istoric, al statisticii fonetice.

Un bun exemplu îl constituie analiza exclamării *Aaoleo!* Explicat ca o interjecție care se pronunță trisilabic: aa-o-leo. Urmează exemplul oferit de D. Mihăilescu din Brăila, comuna Ceacăru, ca răspuns la chestionar. „*Aaoleo*, exclamă femeile, când își aduc ceva aminte. Bună oară: *aaoleo!* Bine zici; despre nenea Ion este vorba?”. Explicarea continuă cu următoarea precizare: „Este o interesantă nuanță a interjecției de părere de rău *aoleo*, în care prin lungirea lui **a**, a crescut expresia surprinderii, scăzând în același timp noțiunea mahnirii”.

Nuanțele rafinate cu care explică Hasdeu în anul de grație 1886 sunt o desfășurare pentru cel care citește aceste explicații atât de diversificate. „Aici este locul de a indica în genere extrema bogăție a sferei interjecțiilor din graiul poporului român. O vom constata adesea în cursul acestei opere. Pe lângă mulțimea interjecțiilor deosebite, apoi fiecare din ele se mai diferențiază în câte două, trei și mai multe forme pentru a exprima câte o fină adumbrire a emoției fundamentale. Fenomenul este cu atât mai instructiv, cu cât e străin limbii latine. Vechii romani erau de tot săraci în interjecții și-și cârpeau acest neajuns împrumutând de la greci pe: euge, io, iu, evoe, papae etc. Grecii, din contra, tot atât de vioi pe cât de magistrali erau romanii, puteau să-și exprime fiecare mișcare de simțământ printr-o altă interjecție. Nu mai puțin avuți decât grecii și românii, sunt în această privință albanezii”¹.

Dar Hasdeu se bucură când descoperă un arhaism, pentru că cercetările făcute de el devin pasionante. Un asemenea exemplu de arhaism este **adăvășesc**, despre care încă de la început autorul afirmă că este unul dintre cele mai interesante, pe care ne invită să-l urmărim mai întâi în vechile scrieri:

- Un text din mitropolitul Varlaam (Moțoc), 1643.
„Strănsă tot feciorul cel mai mic, și se duse într-o latură departe și acolo adăvăși avuția sa....”

- În Noul Testament din 1648, *adăvășire* este înlocuit prin *risipire* și *cheltuire*.

- Cu sens de *prăpădit* și *prădat* îl găsim la Dosofoei.

Analizând graiul viu, Hasdeu alege trei regiuni diferite pentru a explica sensul acestui arhaism.

- În Transilvania, tocmai în munții Abrudului, adjectivul *dăvășit* este sinonim cu *prădat*.

- În Oltenia, județul Vâlcea, com. Nisipeni, verbul *dăvășesc* înseamnă *cheltuiesc mult*. Ex: „s-a *dăvășit* toată averea”. La ambele zone s-a pierdut prin „tocire” litera de la început a.

- În Moldova, județul Vaslui, găsim din nou forma inițială și anume *adevășesc* cu sensul de *tocmesc*.

Din compararea celor două surse: din graiul viu și texte vechi, autorul trage concluzia că singurul sens fundamental pentru *adăvășesc* este: *tocmesc*, sau *cheltuiesc*, pierd, slăbesc, mă despoaie.

Hasdeu afirmă că originea lui *adăvășesc* este adverbul *adversum*. Din analiza paralelă făcută pentru o filiațiune logică a lui *adăvășesc* rezultă următoarea concluzie: *Adăvășesc* cu sensul de *cheltuiesc* provine din media latinelor: *advesatio* (dare fiscală, tribut) și *adversio* (mită) și chiar, *adversatus* (un om ce și-a pierdut mințile)².

Tomul III începe cu litera **B** și se termină la cuvântul **bărbat**, pe o incursiune de 1029 coloane, ne oferă o strălucită analiză enciclopedică, din care am selectat câteva cuvinte pentru a ilustra genialitatea acestui savant.

1. **Babac, babacă**, sinonim cu tată, se aude numai în Moldova printre orașeni. Originea acestui cuvânt provine din turcul *babā* cu același sufix dezmiardător ca și în cazul *duducă* din turcul *dudu*, ambele din epoca fanarioșilor. Tot în Moldova se aude și forma *babae* cu diminutivul *băbăiță*, asemănător cu *dudue* și *duduiță* și cu *duducuță*³.

2. **Bade**, se utilizează în familie atunci când te adresezi unui frate sau văr mai în vârstă. Dar se utilizează și atunci când te adresezi unui om mai în vârstă pe care dorești să-l onorezi. Este utilizat și ca nume de botez. În Banat se utilizează forma *bace* sub influența foneticii sârbe. Din *bade* derivă o mulțime de diminutive: *bădiță* cu scurtatul *biță*, *bădică* cu scurtatul *bică*, *bădiucă*, *băducă*, *bădicuță*, *bădilă*. Se folosește rar la oraș și foarte des la țară. Tatăl meu, care cu toate că s-a născut la Iași, avea rădăcinile din Brusturi, aproape de Târgul Neamț, îl auzeam foarte des alintând-o pe mama mea cu adresarea *biță*. Se poate spune, și Hasdeu confirmă faptul că *bade* cu toate nuanțele lui, la români exprimă o nuanță de iubire, pe care nu o are nici *frate* și nici *nene*.

În Transilvania numele propriu *bade* a fost foarte utilizat printre români. Autorul îl citează pe Densușianu, care afirmă că din acest *bade* s-au format numele a două familii boierești din Făgăraș: Prima era *Biță* sau *Bădiță* din Veneția de Jos și a doua *Bica* sau *Bădica* din Voevodeni Mari. La slavi, onomasticul *Bade* nu există de loc⁴.

3. **Balș**, veche familie din Moldova, constituie un bun prilej pentru Hasdeu să facă o incursiune în genealogia acestei celebre familii⁵.

4. **Ban**, este în primul rând tratat pe larg cu semnificația lui de boierie atât Moldova dar mai ales în Oltenia. Acest studiu este dezvoltat pe nu mai puțin de 21 de coloane cu toate nuanțele și foarte detaliat exemplificat. (*va urma*)

Note:

¹ B.P. Hasdeu, *Etymologicum magnum Romaniae*, Tomul I, op., cit., pag. 57-58.

² B.P. Hasdeu, *Etymologicum magnum Romaniae*, Tomul I, op., cit., pag. 290-292.

³ B.P. Hasdeu, *Etymologicum magnum Romaniae*, Tomul III op., cit., pag. 2258.

⁴ *Ibidem*, pag. 2301-2309.

⁵ *Ibidem*, pag. 2392-2395.

Radu Moțoc

Festivalul Costache Conachi 2013

În zilele 11-12 octombrie s-a desfășurat cea de-a XXI-a ediție a Festivalului Național de Poezie „Costache Conachi”. Anul acesta aproape 40 de concurenți și-au trimis creațiile, selectate fiind doar 7. Juriul a fost alcătuit din președinte Dionisie Duma – coordonator al Cenaclului „Calistrat Hogaș” al Casei de Cultură, Carmelia Leonte - poet, Gheorghe Neagu - poet, Nicolae Mihai - poet, A.G. Secară - poet.

Vineri după-amiază începând cu orele 17 sala „Studio” a Casei de Cultură a găzduit evenimentul, festivalul începând cu urările de „bun venit” ale directorului Mircea Călianu, urmate de retrospectiva anilor trecuți, redată de prof. Viorel Burlacu, sub egida „Poezia continuă...!”. A urmat un material audio-video realizat de prof. Doina Ojog, unde s-au prezentat fondatorii, premianții și juriul edițiilor anterioare.

Au fost prezentate mai multe momente artistice: copiii Clubului Elevilor din Tecuci au încântat vineri numerosul public cu microrecitaluri de pian, aceștia fiind coordonați de profesorii Alexandra Manolache și Olimpiu Zăgorean, iar sâmbătă au evoluat Luminița Agheorghesi și Corul de copii „Angelli”, coordonat de prof. Marcela și Mircea Călianu.

Sâmbătă dimineață, juriul împreună cu participanții selectați au făcut o excursie la conacul din Țigănești, prof. Burlacu reamintind după deplasare că „edificiul clădirii de la Țigănești, ce aparține Academiei Române, se degradează pe an ce trece”.

Poetul Duma a prezentat „Portret de scriitor” vizat de astă dată fiind concitadinul nostru Vasile Ghica.

A urmat un interesant material video „S.O.S. iubirea” realizat de preotul Constantin Velicu.

Comunicarea „Costache Conachi inedit” a fost prezentată de prof. Ion T. Sion.

Iată și laureații și distincțiile:

Delia Grosu- Comișani, Dâmbovița - **Marele Premiu**, Premiul revistei „Oglinda Literară”- Focșani, Premiul revistei și editurii „Axis Libri” - Galați, Premiul revistei „Plumb” - Bacău

Nicolae Gabriel Mihăilă- Galați, **Premiul I**, Premiul Cenaclului literar „Calistrat Hogaș” - Tecuci, Premiul revistei „Tecuciul literar artistic” – Tecuci (Foto 1, stânga)

Ionuț Alupoae – Pufești, Iași, **Premiul II**, premiul „Mihai Ursachi” - acordat de Muzeul Literaturii din Iași, Premiul revistei „Porto Franco” - Galați (foto, al doilea din dreapta)

Ioana Nicoleta Dupu- Iezer, Botoșani, **Premiul III**, Premiul revistei „Oglinda Literară”- Focșani, Premiul revistei „Tecuciul literar artistic” – Tecuci (foto, dreapta)

Ionela Mădălina Grosu - Todirești, Suceava, **Premiul III**, Premiul revistei „Dunărea de Jos”- Galați, Premiul Societății Scriitorilor „Costache Negri” - Galați (foto, a doua, stânga, a se vedea și pagina 20)

Andrada Tudorie - Galați, **Mențiune**, Premiul Salonului Literar „Axis Libri”, Premiul revistei „Tecuciul literar artistic”- Tecuci

Lucica Cristina Băldău - Galați, **Mențiune**, Premiul „Cezar Ivănescu” acordat de Muzeul Literaturii din Iași, Premiul revistei „Oglinda Literară”- Focșani (foto centru). La pagina 47, tradiționala foto pe treptele Casei de Cultură. (a.g.s.)

Rezervație gri

Din copilărie rămân icoane, nu amintiri.

Unii oameni trec prin cultură, fără urmări grave.

Strămoșii mei nu erau analfabeți. Citeau în stele.

Și munții au semnul întrebării pe frunte.

Frica de deșert a înălțat piramidele egiptene.

Drumul omenirii a fost luminat mai ales de incendii intelectuale.

Cărăm pe tălpi geografia locului natal.

Copilul inteligent este cel mai rebel aluat.

Totul e să nu optezi pentru condiția de grajd.

Nu vom mai putea rezista probabil pe verticală decât sprijiniți pe cruce.

Groapa comună-acest Pantheon al nedreptățiților soartei.

Oamenii geniali trag țarmurile după ei.

Marii învinși transformă suferința în lumină.

Vasile Ghica

„UMOR LA MILA 80”**TEMA 2. „BUNĂ DE GURĂ”¹****Femeia bună de gură**

La un miting, cu avânt,
Dă din gură, protestează,
Și n-aruncă vorbe-n vânt...
Totul se înregistrează!

Gh. Constantinescu-Brașov

Sămânță de vorbă

De-ar fi ca pe un fund de Mare
Vreo trei femei să viețuiască,
Nu ar fi lucru de mirare
Să-nceapă peștii să vorbească!

Eugen Ilișiu-Deva

Mărturisire

De-a lungul vieții mele, vă pot spune,
Am întâlnit mai rele și mai bune,
Dar pot s-afirm că-n ce privește gura,
E clar că cea mai bună-i...băutura!

Florin Rotaru-Buzău

Seara, cu soția guralivă

La geam când seara tragem storul
Și sub „tirade” ațipesc,
Soția-i ca televizorul:
Când se oprește ...mă trezesc!

Nicolae Bunduri-Brașov

Amorezul canibal

Mignonă, subțirică, brună,
Mi-a scos-o dracu-n drum, belea,
Taman pe gustul meu și bună...
De nu-mi ajunge pe-o măsea!

Gheorghe Șchiop- Sibiu

În dubiu

Să-ncerc la soț să-i dau crezare
Că-i rea de gură, nu știu, zău,
Când sunt “ț” martori care
Afirmă că e bună...rău!

Gh. Bălăceanu-Iași

Uneia care vorbește fără să gândească

Când rostește-o ineptie,
Mă frământă o-ntrebare:
E născută din prostie
Sau e proastă din născare?

Vali Slavu-Aninoasa

Digul olandez

În Olanda, dragii mei,
Când privești în depărtare,
Nu vezi marea de pe chei
Și nici cheiul de pe mare.

Constantin Tudorache-Ploiești

Am mai scăpat de o taxă

Soția mea, de-o frumusețe rară,
Vorbește mult, cerându-mi s-o ascult
Și, trâncănind din zori și până-n seară,
Am renunțat la radio demult!...

Ioan Toderașcu-Costești, Vaslui

Epitaf soacrei

Sub această rece placă
Zace soacra, întrucât
Nu a vrut nicicum să tacă
Până n-o strânsei de gât!

Eugen Albu- Cluj Napoca

Selecție întocmită de Ion Moraru

Nota 1: revenim cu selecția epigramelor premiate ori remarcate la ediția din acest an a Festivalului Umor la mila 80. Acum a doua temă a concursului. În dreapta, fotografiile de la eveniment, desfășurat în a doua zi la Casa Armatei.

clubul verva 2013

DIRECTOR:
SERGIU DUMITRESCU

Tematici

Numărul 142, decembrie
Freedom, relativități...

Numărul 143, ianuarie
The End & The Doors

Numărul 144, februarie
Jocurile Olimpice

EDITOR:
CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI
CENTRUL CULTURAL "DUNĂREA DE JOS"

Suflet
cătore suflet!

Redactor-șef: Florina ZAHARIA
florina.zaharia@ccdj.ro
florinazaarina@yahoo.com

Secretar de redacție: A.G. SECARĂ
adi.secara@ccdj.ro
secaradi@yahoo.com

Rubrici:

Pr. Eugen DRĂGOI, Eugen HOLBAN,
Ioan HORUJENCO, Petru IAMANDI,
George LATEȘ, Radu MOȚOC,
Katia NANU,
Ionel NECULA, Vasile PLĂCINTĂ,
Corneliu STOICA

Culegere și corectură:

Laura DUMITRACHE

Realizarea copertelor:

Eugen UNGUREANU

Foto coperta I: lucrare de YOSHITOMO NARA pe Park Avenue;
Coperta IV: Instalație de artă realizată de Crenguța MACARIE.

ISSN: 1583 - 0225

Adresa: Strada Domnească nr. 61, Galați
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

Responsabilitatea pentru grafie, conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Fotografii: N. Sburlan, a.g.secară sau din arhiva Centrului sau alte surse, precizate când este cazul.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural Dunărea de Jos Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (<http://www.ccdj.ro/>) ori pe adresa de facebook *Ccdj Galati*. Adresa on-line a revistei și arhiva parțială se găsesc pe aceeași adresă web.

Revista *Dunărea de Jos* este membră
APLER (Asociația Publicațiilor Literare
și a Editorilor din România)

Fenomenul cArtEsențe

Imagini de la ultimele două lansări: Ion Avram și Nicoleta Onofrei

141- Park Avenue

Galati, cod 800008, str. Domneasca nr. 61
Tel/fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590
e-mail: office@cedj.ro - www.cedj.ro

